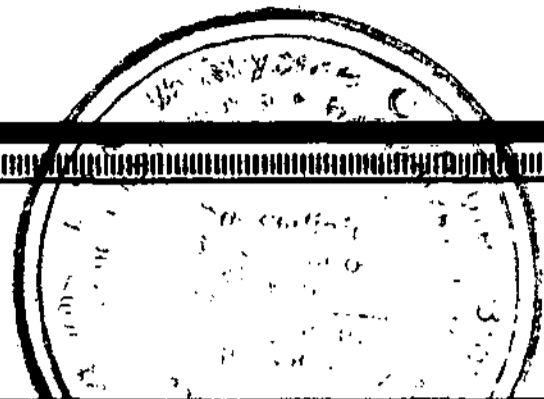

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 15

D. L. K. GEDIMINAS

1 p. p. šefas.

Politikos apžvalga.

Naujos latvių vyriausybės darbų planas ir jos politika Lietuvos atžvilgiu.

Latvių spaudos žiniomis, naujas latvių ministeris pirmininkas Ulmanis priėmė spaudos atstovus ir padarė jiems pareiškimą apie vyriausybės darbus. Vyriausias naujo kabineto uždavinys bus ekonominių klausimų tvarkymas. Bus stengiamasi, kad bendra ekonominė krizė nesudarytų krašte aštrių formų ir kad būtų patikrintas galimumas plėsti vidaus gamybą. Su prekėmis, kurias siūlo užsieniai, žemesne negu savo kaina, bus kovojama, mažinant nereikalingą importą, bet nekludant formaliam prekių pasikeitimui tarp Latvijos ir užsienių valstybių. Tos kovos priemonės bus muitų tarifų pakeitimas ir kiti įstatymai. Šiuo metu Latvijoje pastebimas laisvų lėšų ir kapitalų mažėjimas. Todėl vyriausybė ves atsargią kreditų ir finansų politiką, ypač kovodama su užsienių valiutos mažėjimu. Vyriausybė remia eksportą, lengvindama jam kreditus ir bendrai stengsis palaikyti žemės ūkio gaminių kainas.

Liesdamas prekybos politiką, Ulmanis pareiškė, kad vyriausybė rimčiausio dėmesio kreips į neseniai sudarytos su Lietuva prekybos sutarties praplėtimą Latvijai priimtina forma. Vyriausybė sieks taip pat baigti ekonomines derybas su Estija, laikydama muitų uniją geriausia išeitimi. Vyriausybė taip pat norėtų palaikyti ekonominį bendradarbiavimą tarp Pabaltijo ir Skandinavijos valstybių ne tik tiesioginio prekių pasikeitimo, bet ir ekonominės politikos srityje. Ulmanis ypatingai pabrėžė draugingų santykių su Lietuva svarbumą, tiek politikos, tiek ekonomikos atžvilgiu.

Vokiečių spauda pažymi, kad lenkų nuskriaustos tautos drauge turi eiti prieš savo okupantus.

Žymus Berlyno laikraštis „Vossische Zeitung“, rašydamas apie šiomis dienomis sukakusias Aukštosios Silezijos plebiscito 10 metų sukaktuves, pažymi, kad Aukštosios Silezijos prijungimas prie Lenkijos prieš gyventojų daugumos norą su žinomo lenkų avantiuristo Korfanto sukilimo pagalba, esąs ne vienintelis lenkų niekšiškas darbas. Dar prieš Aukštosios Silezijos sukilimą lenkų valstybė pastaciūsi pasaulį prieš įvykusį faktą. Toliau laikraštis pažymi, kad neteisėtas Prūsijos provincijų, Poznanės ir vakarų Prūsijos okupavimas privedęs prie tų sričių priskyrimo Lenkijai Versalio sutartimi, neatsiklausus gyventojų. Toliau laikraštis pareiškia, kad antras dar aiškesnis tokio niekšiško pavyzdys yra Vilniaus užgrobinimas.

Laikraštis primena, kad 1920 metų spalio 8 d., Tautų Sąjungos komisijai pirmininkaujant, Suvalkuose buvo sudaryta tarp Lietuvos ir Lenkijos sutartis, kuria senoji Lietuvos sostinė Vilnius turėjo pasilikti Lietuvai. Vieną dieną vėliau lenkų generolas Želigovskis su viena divizija okupavo Vilnių ir pasiūkio ten, nežiūrėdamas visų Tautų Sąjungos protestų ir visų „velniškų dezavavimų“ iš Varšuvos vyriausybės pusės. Laikraštis prieina išvadą, kad visos lenkų nuskriaustos tautos turi sudaryti bendrą frontą prieš Lenkiją.

Vokiečių austrų muitų uniją svarstys Tautų Sąjunga.

Spaudos žiniomis, anglų pasiuntinys Berlyne apsilankęs pas kanclerį (vokiečių ministerį pirmininką) Brüningą ir pranešė jam apie anglų vyriausybės sutikimą su prancūzų nuomone, kad tolesnės vokiečių austrų derybos muitų unijai sudaryti turi būti atidėtos, kol šį klausimą apsvaistys Tautų Sąjunga. Tautų Sąjunga turės nustatyti, ar numatytas muitų unijos sudarymas neprieštaruoja 1922 metų Ženevos protokolui, kuriame Austrija pasižada nesiimti jokių žygių, kurie galėtų susiaurinti jos suverenumą. Kancleris Brüningas į anglų ambasadoriaus pareiškimą atsakė, kad vokiečių austrų susitarimas neperžengia Ženevos sutarties ribų, ir todėl Tautų Sąjungos Taryba neturi jokio reikalo jo svarstyti. Iš antros pusės, nei Vokietija, nei Austrija nebijančios, kad kitos valstybės to susitarimo juridinę pusę tikrintų. Tačiau vokiečių vyriausybė laiko to susitarimo svarstymą Tautų Sąjungos Taryboje iš politinės pusės nereikalingą, kadangi

Pasveikino Latvijos karo ministerį.

Naująjį Latvijos karo ministerį Ed. Laiminį širdingu žodžiu sveikino mūsų krašto apsaugos ministeris pulk. Giedraitis. Latvijos spauda maloniai pažymėjo, kad sveikinimas buvo atsiųstas latvių kalba.

Latvijos karo ministeris p. Laiminš į mūsų krašto apsaugos ministerio sveikinimą taip pat širdingai ir draugiškai teikėsi atsakyti padėkos telegrama.

jis esąs grynai ekonominio pobūdžio. Toliau kancleris paaiškino anglų pasiuntiniui tolesnių vokiečių austrų derybų tikslą ir pridūrė, kad tos derybos bus tęsiamos, bet, dėl įvairių technišku sumetimų, jos galės būti pabaigtos ne greičiau, kaip per 2—3 mėnesius.

Lenkai kovoja ir su ukrainiečių gimnazistais.

Vokiečių spauda praneša, kad Lvove prisiekusiųjų teismas pradėjo nagrinėti bylą 5 ukrainiečių, kurie kaltinami sabotazu. Visi 5 ukrainiečiai yra paskutinių klasių gimnazijų mokiniai.

Estijos ūkio būklė pašunkėjo.

Spaudos žiniomis, estų ūkio ministeris Punga parlamente pasakė kalbą apie Estijos ūkio būklę. Ministeris pareiškė, kad iki praėjusių metų pasaulinė ūkio krizė Estijoje dar nebuvo jaučiama. Ūkininkai krizę pradėję justai praėjusių metų pavasarį, kada žemės ūkio gaminių kainos pradėjo smarkiai kristi. Ūkininkų būklę pagerinti vyriausybė įvedė rugių monopolį. Ministeris, tačiau, šį žygį aštriai kritikavo ir pasiūlė monopolio vietoj įvesti muitus rugiams ir nustatyti importuojamų rugių kontingentą. Paskui ministeris pažymėjo, kad ir estų pramonei praėjusiais metais tekę kovoti su sunkumais. Estų prekės užsieniuose susidūrusios su muitų sienomis, kurių bloga pusė yra dar ir ta, kad jos nebūna pastovios. Pramonės krizės priežasčių taip pat tenką ieškoti krašto viduje. Estijos įmonės didžiaja dalim yra per daug apsunkintos skolomis. Be to, blogos įtakos daro nesveika konkurencija. Ministeris ypatingai pabrėžė Estijos užsienių prekybos balanso pasyvą. Baigdamas pareiškė, kad valstybės biudžetas praėjusiais metais buvo sumažintas, bet ateityje jį dar reikia mažinti. Iš šio ministerio pareiškimo matyti, kad estų ūkis gyvena smarkią krizę.

Italų „Kareivio Laikraštis“.

Panašiai, kaip mes turime „Kari“, Italijos karėiviai turi savo „Kareivio Laikraštį“ — („Il Giornale del Soldato“).

Neteko man to laikraščio matyti viešose skaityklose nei karininkų klūbuose. Nėra jo ir didžiausioje italų artilerijos bibliotekoje prie „Rivista di Artiglieria e Genio“ Romoje, kur ateina karo žurnalai iš viso pasaulio ir kur randami beveik visi Italijos žurnalai ir laikraščiai. Ne visose ir laikraščių pardavyklose galima rasti tą italų „Kareivio laikraštį“. Vadinasi, jis Italijoje yra mažiau pažįstamas, negu mūsų „Karys“ Lietuvoje. O tačiau tai yra gana įdomus laikraštis.

Laikraštis eina jau 33 metai. Didumo maždaug toks, kaip „Karys“. Gana gausingai iliustruotas. Randame atvaizdų ne tik iš kariuomenės gyvenimo, bet ir iš jaunuomenės prieškarinio paruošimo. Turinys gana įvairus ir įdomus. Daug atsiminimų iš didžiojo karo ir iš kitų Italijos karų. Apysakėlių ir trumpų romanų iš karių gyvenimo. Ne trūksta galvosūkių su premijomis ir sprendimais. „Kuprinės pabiros“, kurios „Karyje“ turi savo skyrių, čia išbarstytos po visą laikraštį. Daug gražių obalsių, rimtų vyrų išsireikškimų, pritaikintų kariams.

Spaudos atžvilgiu, nors laikraštis daro gana malonaus įspūdžio, vis tik gal neprilygsta mūsų „Kariui“.

L.E.S.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIII metal

Kaunas, 1931 m. balandžio 9 d.

Nr. 15 (619)

Kariuomenė ir sodžius.

Neseniai buvo tie laikai, kada sodžius gyveno savo atskiru gyvenimu, sudarydamas savotišką valstybėlę. Toji valstybėlė maža santykių turėjo su platesne visuomene. Tam pačiam sodžiui buvo viskas, kas reikalinga sodiečių gyvenimui. Maistą patys pasigaminavo, įrankius sodžiaus amatininkai padirbdindavo, o kitus reikalus, siekiančius toliau kaimo ribų, artimiausio miestelio žydėliai atlikdavo.

Šiandieną to nebegalima pasakyti. Kiekvienas sodžiaus gyventojas, laiko sau už garbę, apsilankydamas į laikinąją sostinę ir kitus miestus. Tikrai, dabar sodžiaus jaunimas turi daug gerų sąlygų ir progų gyventi visos valstybės gyvenimu.

Vis tik daugumas pirmąjį žingsnį į platųjį visuomenės gyvenimą padaro, stodami į kariuomenę. Pirmą pažinę tik savo ir artimųjų sodžių bei miestelių gyventojus, kariuomenėj susiduria su daug platesne mase. Čia jau broliškai tiesia ranką aukštaičiai žemaičiams, dzūkai zanavykams ir t.t.

Pirma jie kalbėjo savo provincijos tarme. Kariuomenėj pirmą kartą pastebi skirtumą tarp savo kalbos ir kaimynų. Tenka pajauti visi nepatogumai, kalbant savo prigimta tarme. Sodiečiai, tuos nepatogumus pajutę, ima mokytis kalbos, kuri vartojama rašyboje. Ir štai, atvažiuavę į kariuomenę aukštaičiai su žemaičiais, kartais nesusikalbėdavo, o išvažiuodami — laisvai broliškai kalbasi.

Dar ir šiandieną ne kiekvienam sodžiaus gyventojui prieinamas reikalingiausias prasilavinimas. Tam priežasčių gali būti dėl jų pačių kaltės ir dėl nepalankių sąlygų.

Kariuomenėj jiems įteikiamas, greta statuto, ginklo, ir elementorius. Nepamirštama ir apie plunksną.

Kariuomenė reikalauja iš kareivio ne tik mokėjimo ginklą valdyti, ne tik susipažinimo su pagrindinėmis karo mokslo žiniomis, bet žiūri ir į tai, kad kareivis būtų apšviestas ir tinkamai gyvenimui paruoštas. Ji stengiasi padaryti sodiečius ne tik gerais kariais, bet ir susipratusiai valstybės piliečiais, suprasdama, kad tautos kultūros laipsniu, jos dvasinėmis jėgomis ir pasitikėjimu savimi remiasi kariuomenės galia.

Kariuomenė stengiasi užtvirti sodžiaus kultūrinio gyvenimo spragas, kurias paliko mokykla ir gyvenimas.

Be to, kariuomenė plečia apšvietimą ir kitomis priemonėmis. Leidžia susipažinti su teatru, kurio daugumas sodžiuje negalėjo matyti. Patogiausiomis sąlygomis ir dykai veda ištisas kariuomenės dalis į kino teatrus, muziejus, cirkus. Daro įvairias ekskursijas. Žodžiu, kareiviai kariuomenėj gauna pamatyti tai, kas sodžiaus gyvenime daugumai neprieinama.

Turėdamas prieš akis visą tą švietimo darbą, kurį yra užsibrėžusi ir vykdo kariuomenė, galima suprasti, ką duoda ji sodžiaus naujajai kartai, grąžindama po pusantrų metų jaunuolius.

T. Germantas.

Lauko pat...

K. Ripskio foto.

Mokymo kampeliai.

Mokydami, ypač jaunos kareivius, pagal nustatytas programas, vis tiek kurios ginklų rūšies jie bebūtų, pirmiausia susiduriame su šiuo principiniu klausimu: kaip vesti ir tvarkyti patį moky-

vaizdžios tabelės, paveikslai bei fotografijos, schemas ir t. t. Tokių *mokymo kampelių* užuomazgas teko man matyti 4 pėst. L. L. Mindaugo pulke. Žinau, kad panašių mokymo kampelių turi ir

„Pažangos“ b-vės dovanotos knygos paleidžiamies kareiviams dalinamos karo policijos kuopoje. (Baužos foto)

mą, kad kareiviai geriau suprastų instruktorių ir kad per trumpesnę laiką daugiau ir geriau galėtų išmokti. Mūsų Pėst. Rik. st. I d. 232 § § sako: „Instruktorius turi vartoti parodomąjį mokymo būdą, t. y. mokyti rodydamas, o ne pasakodamas. Tai tinka lygiai kaip rikiuotės mokymui, taip ir mokymui šaudyti, gimnastikos, įgulos, drausmės, vidaus statutams ir t.t.“ Šis bendras nurodymas praktikoje yra labai naudingas. Net ir tos sritys, kurios atrodo sunkiai šiuo nurodymu pritaikomos, rimtai pagalvojus ir padirbėjus, taip pat nugalimos. Pavyzdžiui, dalyse turima gan daug įvairių priemonių, kurios, būdamos išsklaidytos visose patalpose, dažnai lieka lyg ir nepastebėtos, kartais net pamirštama jas panaudoti. Surinktos į vieną vietą atrodo suprantamesnės ir daug naudingesnės. Antra, jeigu kiekvienos mokymo srities priemonės yra laikomos vienoje vietoje ir tvarkingai sudėliotos, reikiant lengvai surandamos ir panaudojamos.

Šis reikalas lengvai atliekamas, sudarant tam tikrus *mokymo kampelius*, kuriuose surenkama esamų ir mokomų dalykų pavyzdžiai, tikrieji arba modeliai,

kitos dalys. Manychiau, kad pėstininkų dalyse pravartų būtų turėti šiuos mokymo kampelius: 1. žvalgymo, 2. ryšių, 3. rankinių ginklų, 4. priešdujinės apsaugos, 5. iš fortifikacijos, 6. topografijos ir 7. bendro lavinimo, o gal dar ir kitų. Kaip tokius *mokymo kampelius* sudaryti ir kur juos įrengti? Batalionuose, mokomaj kuopoj ir ryšių komandoj, manau, nesunku

bus rasti laisvesnį kambarį, o jei jo nėra, tai nors kareivišės kambarį pavesti tokiems kampeliams. Kas, mano manymu, tokiuose mokymo kampeliuose turėtų būti. Imsiu keletą pavyzdžių.

1. Žvalgymo kampelis.

1. Stovyklos rajono smėlių dėžė reljefas,
2. stovyklos rajono žemėlapiai,
3. žemėlapiams plašėtai,
4. lauko knygutės,
5. žiūronai,
6. įvairių rūšių kompasai,
7. paišelių ir peiliukas,
8. balti apsiaustai, kuriuos naudojame žiemą,
9. įvairios schemas, kuriose vaizdžiai parodyta žvalg. patrulio, rikiuotės dalies įvairios žvalgymo fazės,
10. taisyklingai atliktų schemų ir pranešimų pavyzdžiai ir lauko pranešimams vokai,
11. įsakymų - uždavinių žvalg. patruliui ir rikiuotės daliai žvalgybai pavyzdžiai,
12. išrašai iš statutų ir vadovėlių apie žvalgymą ir kit.

Visas šio kampelio priemonės reikėtų sudėti ant atskiro staliuko ir pritvirtinti, kad nebusimestu.

Ryšių kampelis.

1. Aparatų pavyzdžiai, jų schemas,
2. telefono špulių ir kabelių pavyzdžiai,
3. elementų pavyzdžiai ir jų piūviai,
4. voltimetras,
5. linijų tiesimo pavyzdžiai,

Jaunųjų gusarų priesaika savo pulko salėj, kur įrengtas altorius ir laikomos ta proga pamaldos. (Ripskio foto).

6. įvairios schemos, kaip sudaryti ryšį, 1 ir 2 laidų linijos ir t.t.

7. vartojamų ryšių priemonių sąrašai,

8. vėliavėlių ir žibintuvų pavyzdžiai,

9. Schemos, kaip palaikomas ryšys vėliavėlėmis ir žibintuvais bei lempomis,

10. signaliniai rageliai, įvairių kodų pavyzd.,

11. marškų pavyzdžiai,

12. ryšiams palaikyti nurodymai ir literatūra apie ryšius ir t.t.

Fortifikacijos kampelis.

1. Dėžė su moliu,

2. pėst. naudojamų apkasams kasti įrankių pavyzdžiai,

3. šaulių apkasų, kulkosv. lizdų, slėptuvių, sekimo punktų, susisiekimo eigų, kliūčių ir kit. pavyzdžiai, padaryti dėžėj,

4. atsparos posto ir punkto įrengimo pavyzdžiai,

5. maskavimo medžiaga, kaip maskuojami žmonės, apkasai ir giņklai,

6. maskavimas ryšio priemonių, susisiekimo eigų, sekimo punktų, kelių ir t. t.,

7. įvairios schemos ir brėžiniai,

8. suglausti nurodymai apkasų kasimui, maskavimui ir literatūra.

Čia daviau tik keletą pavyzdžių. Panašiu būdu galima sudaryti ir kitus mokymo kampelius. Visai nesunku parinkti reikalingos medžiagos rankinio giņklo

kampeliai, parenkant įvairių sistemų šautuvų, įvairių konstrukcijų graņatų, šovinių, kulų, parako ir t. t. Pavyzdžiui, labai naudinga turėti topografijos kampeliui įvairių mastelių žemėlapių ne tik mūsų topografijos skyriaus leidimo, bet ir kitų kraštų, o įgyti nėra sunku. Pasiteiravęs topografijos skyriuje gavau atsakymą, kad galima gauti labai palankiomis sąlygomis. Tas pats ir su kitų kampelių įrengimu.

Tokių mokymo kampelių tikslas, kaip jau ir pradžioje minėjau — palengvinti patį mokymą. Jie ypač naudingi žiemą, kada į laukus dėl oro sąlygų sunkiau išeiti ir kada dėl kurių nors priežasčių lauke praktiškai negalima atlikti. Jų nauda didėja dar ir tuo atžvilgiu, kad kareivis ir atliekamu laiku pats vienas gali to, kas mokytas, pažiūrėti. Supažindinti kareiviai, pavyzdžiui, su gerais mokymo kampeliais, kaip fortifikacijos ar ryšių, išvesti į laukus, tuos visus darbus galės atlikti nepalyginamai greičiau ir sklandžiau, negu kad būtų buvę mokytis vien tik žodžiu. Tokie kampeliai galima rengti net netarnybos valandomis, ir tokie darbeliai kareiviams sudaro net tam tikro malonumo.

Pastaba: šiam straipsniui pavyzdžių ėmiau iš tokių mokymo kampelių įrengimo 4 pėst. pulke ir artilerijos kareivių mokymo vadovėlio I d.

Kapitonas Žukaitis.

Pavogtos Velykos.

Adas prisvilo prie stalo, išsitiesė lapą popieros, padažė plunksną ir pradėjo rikiuoti žodžius. Sustojo, perskaitė, o toliau, sakytum visų statutų įsakymai išsisėmė, nebeklauso žodžiai.

Pakraipė galvą, dar kartą pasidažė rašalo, sulaikė kvapą: „...Tada buvo Velykos! Nuostabios gražios, mes visi laukėm, rengėmės, ir kai Velykų rytą orkestras užgrojo, o mes žygiavom per Žaliakalnį. Tai gi, o kas dūšioje dėjosi, kokiais orkestrais grojo širdis, kas sukėsi mūsų akyse kas gali apsaityti, aprašyti. O mes žygiavom per Žaliakalnį“. Perskaitė ir supykęs nusišpiovė. Koks čia nelabasis pinasi, nesiseka laiškas rašyti. Iš pradžios, rodos, neblogai klojosi, ir jausmas įtrėkštas ir mintis šviesi, bet gale

vėl išlindo... „O mes žygiavome per Žaliakalnį“. Visai sujaukė.

Pastūmė popierą, padėjo plunksnakotį. Mintys sukasi, pilna širdyje, rodos, visuose sąnariuose pilna to besiveržiančio kilnaus jausmo, norėtum jį išlieti; o kai nori mintimis ant popieros iškloti, — ne siplaka žodžiai, susidraiko mintys ir liejasi viskas savo keliu, tik ne ant popierio.

Taigi, viskas buvo parengta. Susikaupė, norėjo visą susitvenkusį jausmą paleisti į Žaliakalnį, į gusarus, mielam bičiuliui Saloniui parašyti, kaip šventė Velykas tada. — Taip, tada, kai jis vilkėjo raudonomis kelnėmis, skambėjo pentinai, arklidėje žvengė žvalus „Ilgesys“. Taigi, tada ir jis sulaukė Velykų, ėjo plentu pro prasišiepusių gluos-

Linksmą valandą.

Rumšos foto.

nių šakas, o orkestras liejo, kaip vandeniui. Ėjo ne savo kojomis, ne savo sparnais, bet kažin kokios jėgos nešami. Kokia, ir kur toji jėga, ar jis gali žinoti, Juozas Tautila, atsarginis, na kad ir gusaras.

O rytas buvo labai gražus, raudona saulė, praskėlusi rausvo dangaus platybes, švietė kaip niekad taip nebešvies.

Grįžo iš bažnyčios, valgė, laiškus skaitė, Pijus Valiuliokas, tada dar grandinis, svilino sukutinį ir velniškai gražias polkas.

Buvo visi į klūbą susirinkę, kaip viena šeimyna, prie vieno stalo. Vakare buvo labai gudri ir graži filma, paskiau šokių vakaras. Ir nubėgo nuostabios Velykos — pirmos, o gal ir paskutinės. Gal ir paskutinės...

Ir dabar jis tų nuostabių Velykų negali perkošti per mintis, negali jų aprašyti savo bičiuliui gusarui Saloniui, kokios jos buvo, kaip malonios. Tegu ir bičiulis laukia Velykų Žaliakalny, tegu ir jis jaučia ir nepavagia pats iš savęs tų, gal vienu Velykų važiuodamas į tėviškę, atostogų.

Vėl ištiesė ranką prie popieros, antakius surakino: „...kada sugrįši į namus, kur gandro lizdas, kaip sena kepurė, įmesta į beržo viršūnę, kur obelys nežino įstatymų, išsikeriojusi, o dienos bėgs, sudildamos vakaro sutemose, nakties sapnuose. Tu atsiminsi Velykas, praleistas su Jonais, Antanais, Vytaitais, su orkestro garsais, pasakysi sau: tai buvo gražu. Ir nieks nesu-

pras šitų žodžių, negalės įsivaizduoti kareivio Velykų, su draugų šimtais praleistų, kas nebuvo tose eilėse, kai grojo orkestras, kai buvo Velykų rytas, o mesėjome per Žaliakalnį“.

Sakyk, ir vėl: „O mesėjome“! Taigi, nesiseka, jis nē nepajuto, kaip įrašė tuos žodžius.

Vis tiek laiško jau nebeparašys, taip nesiseka. Krūtinėj rodos sklidina, o kai nuteka per plunksną — vieni niekai.

Saulė persirito per svirną, užkliuvo už šilo. Miestelis kvėpėjo išsprogusių tuopų kvapu ir kepa-mais pyragais.

Vakaruose saulė nuskendo, nutilo vėjas, rausvus debesis nušlavė.

II.

Velykų rytas. Anksti visi skubėjo bažnyčion. Rausvuma dar nebuvo nudažiusi rytų.

Keliuėjo daug žmonių. Daug moksleivių: gimnazistų, studentų — su jais ir kariai. Ten gusaras, ulono šviesi kepurė, gelsvi pėstininkų antpečiai, stambi artileristo figūra.

Juozas išėjo į gatvę, ir iš tolo pažino aukštą, liekną, gusaro uniforma ateinantį Salonį.

— Sveikas, brolau, atvažiavai kiaušinių paskaldyti.

— Kągi, jei jau daug turite — pleškinsim.

— Gusarams visada ištesėsime, su artilerija gal kiek blogiau, — juokavo Tautvila, paspausdamas

Salonio ranką. — Kas nauja, gusaruose?

— Taip sau, seni gabalai, džiau-giuosiu, mat, septynias dienas išsprukau. Maniau, kad neleis, bet tokia laimė pasitaikė, — galėjau išvažiuoti.

Plačioj gatvėj nebetilpo žmonės ir vežimai, sumišo ir juodu.

III.

Velykų pirmą dieną Tautilų namuose gros dudų orkestras, susirinks gražiausios miestelio merginos, daug vaikinių, šelmiškai smarkiai pašoks. Juokdarys Čižyla jau nuo ryto kalba: „Kai pas tamstą šoksime, trečio kaimyno šulny vanduo virs ir kunkuliuos“.

Rausva naktis užklydo į miestelio gatves, kai suaidėjo orkestras, erdvuose Tautilos namuose suskambėjo suktinio ritmas.

Keletas ponų iš Kauno, keli studentai, keturi kariai. Sakytum keturių dalių atstovai: gusaras, ulonas, artileristas ir aviatorius.

Gusaras Salonis smarkiai suka gražią jauną Tautilaitę. Geltonplaukė, mėlynakė, liekna Elena, rodos jo sesuo, abu taip vienodi. Nė vieno šokio nepraleido.

Ir dainuodami atsiminė, beesą sopranas ir tenoras.

— Smagu, nori lakioti, Adai.

— O ką manai, Juozai, ko laukti, ar man ne linksma, ar aš ne gusaras, — atsakė Salonis šypsodamas. Ir nemelavo.

— Adai, gal ir galo nebus šitai muzikai, graži naktis, eivā ant bal-

kono, apsidairysim, — tarė Tautila. Išėjo. Tyli naktis.

Tautila pasakojo apie praleistas Velykas, kai Velykų rytąėjo į bažnyčią, kaip giliai įsikasė tas atminimas. Ir gailėjo, kad antrų Velykų, tokių Velykų gali nebebūti.

— Vadinasi, aš nē vienų tokių neturėsiu — sakytum mirgančiom žvaigždėm tarė Salonis.

— Nežinau.

— Taip ir bus. Manęs nenorėjo leisti, tik kai vienas nenorėjo važiuoti, aš į jo vietą.

— Kodėl jis nevažiavo?

— Ne tik jis, buvo daug tokių, kurie nenorėjo važiuoti į namus: „Mes norim švęsti savo — gusarišką Velykas. Ir nevažiavo.“

— Tu labai pasiilgai namiškių?

— Taip sau, man nē į galvą neatėjo, — kalbėjo Salonis.

Naktis, žvaigždėmis persotinta, mirgėjo danguj, miestelio žiburiai klaidžiojo gatvėse.

— Aš tau norėjau parašyti, kaip aš švenčiau Velykas, kai buvau gusaras, orkestras grojo, o mes per Žaliakalnį žygiavome.

— Kodėl tu neparašei ir aš būčiau žygiavęs ir mano Velykų nebūtų nieks pavogęs?

— Rašiau, turėjau pasirengęs, norėjau pasakyti, labai daug išlieti, atsiminimų malonumu pasidalyti, tik mintys žodžiuose sulūžo, o žodžiai nerizikavo; jie man tokie nedrausmingi. Ir parašiau keletą kartų: „O mes žygiavome per Žaliakalnį“.

V-s.

1831 metų sukilimas Lietuvoj.

(Žiūr. „Kario“ 14 nr.).

Lenkų generolai Lietuvoj.

Pagaliau, birželio pradžioj, Lietuvos sukilėliai susilaukė lenkų kariuomenės, į kurią žiūrėjo, kaip į savo išganymą. Ta kariuomenė atvyko ne tiesiog siūsta, bet dėliai nelaimingų aplinkybių. Po kautynių ties Ostrolenka (Lenkijoj) vienas korpus, vadovaujamas gen. Gelgaudo ir buvęs Lomžoj, pasijuto atkirstas nuo visos lenkų kariuomenės. Jam beliko — arba prasimušti pro rusų masę, arba traukti į Vokietiją. Nei apie pirmą nei apie antrą išeitį lenkai tuomet nemanė — rado trečią sprendimą.

Vyriausias lenkų kariuomenės vadas gen. Skrzyneckis įsakė Gelgaudo korpusui vykti į Lietuvą ir čia palaikyti ir plėsti sukilimą. Gelgaudas atsivedė su savim 12.000 žmonių. Netrukus prie jo prisidėjo gen. Chlapovskio rinktinė (iš viso per 5000 žmonių). Chlapovskis anksčiau dar tuo pat tikslu buvo siūstas į Lietuvą, bet jis ilgai užtruko, nuolat gnaibomas ir sulaikomas rusų.

Gelgaudui buvo duota tokia instrukcija: paimti Kauną ir vykti į Palangą, kurią paėmus laukti prau-

cūzų eskadros, vežančios ginklų, pinigų municijos ir t. t. (Čia buvo tik spėjimas).

Gelgaudas ne visai laikėsi tos instrukcijos. Jis skubėjo į Palangą. Tiesa, į Kauną buvo išsiuntęs gen. Dembinskį, tačiau ne puolimui, o demonstracijai, kad pats galėtų persikelti per Nemuną ties savo dvaru (Gelgaudiškis, priešais Skirsnemunę).

Atvykęs Dembinskis ir pamatęs, kad rusų ne daug, išleido į kovą su jais. Netrukus prašė Gelgaudą, kad grįžtų iš Gelgaudiškių ir padėtų paimti Kauną. Taip pat prašė, kad paimtų su savim gen. Chlapovskį. O šis, būdamas Žiežmariuose, nusiuntė Gelgaudui raportą, prašydamas skubiai atvykti ir drauge paimti Vilnių, kol dar rusai ten nesusistipriņo, nes iš Gardino ir Minsko buvo laukiamos naujos pajėgos.

Gelgaudas iškriko dėl visų šitų įvykių ir svyravo. Anie abudu griežtai laikėsi savo sumanymų ir niekino Gelgaudo planus. Vis dėlto Dembinskis buvo priverstas atvykti į Gelgaudiškį.

Rusai, nusigandę gen. Chlapovskio, skubiai savo jėgas traukė į Vilnių. Generolai besiginčydami nespėjo jiems pakliudyti. Tik vienas pulk. Zalivskis, paskirtas vadovauti partizanams, pasiņaudojo tuo ru-

Žuvusiems artileristams paminklas Klaipėdoj.

1928 m. birželio mėn. 19 d. į Klaipėdos uostą atplaukė anglių karo laivyno eskadra. Tiek stovinčios Klaipėdos įguloj kariuomenės dalys, tiek ir visuomenė iškilmingai ją sutiko. Eskadrai įplaukiant į uostą, 2-o artilerijos pulko 4-a baterija sveikino svečius pabūklų saliotu. Tarnybai skubiai veikiant, įvyko nelaimė. Sproges sviedinys mirštamai sužeidė tos pat baterijos vyr. leitenanta Jakučiūną Nikodemą, viršilą Lingį Juozą ir eilini Šimkų Antaną.

2-ro artilerijos pulko karininkai pagerbdami žuvusius, nusprendė pastatyti ant jų bendro kapo Klaipėdos kapinėse paminklą. 1928 m. rugsėjo mėn. 7 d. buvo išrinkta tam reikalui komisija iš pirmininko pulk. ltn. gyd. Angevičiaus ir nariu: kpt. Apyrubio, vyr. ltn. Baranausko ir vyr. ltn. Maksimavičiaus; du nariu pasiūlė išrinkti 7 pėst. pulkui, kuris šiuo reikalu išreiškė norą prisidėti ir remti medžiaginiais. Ta pat diena pulko karininkai nutarė apsidėti mokesčiu, išskaitant iš algų po 1% kas mėnuo, kol bus pastatytas paminklas. Išrinktoji komisija kreipėsi į Klaipėdos krašto visuomenės veikėjus, prašydama padarviti rinkliava, ir kitus artilerijos pulkus ir atskirą artil. grupę, kad prisidėtų savo aukomis.

Prašomosios dalys pritarė 2-o artilerijos pulko karininkams. 7-o pėst. pulko karininkai gruodžio mėn. 15 d. nutarė apsidėti nuo pagrindinės algos mokesniu 1%, pradedant nuo 1929 m. sausio mėn.

Žuvusiems artileristams paminklas.

ligi surinks 1000 litų. Taip pat pririnko komisijon du nariu: kpt. Kukutį ir kpt. Černių. 3. ir 4. artilerijos pulkų karininkai sutiko mokėti 1% gaunamos algos, kol bus surinkta numatyta suma (5000 litų). Atskira artilerijos grupė nutarė mokėti 1% gaunamos algos per keturis mėn. Neatsiliko ir Klaipėdos visuomenė, perskaičiusi

vietos laikraščiuose raginimą prisidėti. Pradžią davė 1929 m. vasario mėn. 18 d. Tautų Sąjungos Uosto Direkcijai atstovas p. K. M. Widding'as, atsiųsdamas 150 litų.

1929 m. vasarą prasidėjo paminklo statymo darbai. Granito akmenys buvo gabenami iš Didžiosios Lietuvos. Darbas buvo baig-

tas 1930 m. pabaigoj. Paminklas pastatytas ant bendro visų trijų žuvusiųjų kapo. Kapas 4,4 × 5 mtr. iš priešakio ir vieno šono aptvertas betono sienomis su apsugotais nuo šalčio pamatais. Iš priešakio padaryti betoniniai keturių pakopų laiptai su šoninėmis laiptų sienomis. Paminklas 1,8 mtr. aukščio, 2,5 — pločio ir 0,5

su sumišimu ir birželio 11 d. paėmė Kauną. Jame rado didelius išteklius maisto, apdaro ir aprangos.

Pagaliau Gelgaudas pasvyravęs pasidavė Chlapovskio itakai ir savo vyriausias pajėgas patraukė į Vilnių. Abu generolai susitiko Kėdainiuose. Jie turėjo ligi 19.000 žmonių. Su tokia pajėga lengvai būtų paėmė Vilnių, jei būtų skubėję ir neišblaškė savo pajėgų. Bet Jonavoj Gelgaudas beveik pamiršo apie Vilnių, pradėjo rūpintis pramogomis, vizitais, krašto tvarkymu ir nauju dalių formavimu iš našauktųjų. Dėl generolų delsimo rusai suspėjo ligi birželio 14 d. sutraukti gana daug pajėgų (24.000 žm. su 72 patrankom).

Kai atvyko Gelgaudas, viskas jau buvo pavėluota. Kautynės nors įvyko, bet baigėsi pralaimėjimu. Gelgaudas su visa savo kariuomene ir sukilėliais aukštaičiais, rusu vejamas, atvyko į Tvtavėnus. Čia išsumanė paimti Šiaulius, bet nepavyko. Prie Šiauliu, kaip rašo atsiminimuose dalyviai, vadai pametė galvas, o kariuomenę visiškai demoralizavo. Iš Šiaulių traukiasi į Varnius, paskum į Žarėnus.

Visu džiaugsmas, romantiškos svajonės ir pagoda, kad išvis seniai lauktą puikią lenkų kariuo-

menę ir drauge didvyriškai gins savo žemę — veikiai žuvo.

Jau minėtas Jacevičius rašo:

„Kai išvydau, prieš mane stovėjo visas siaubas, likimo mums parengtas. Radau čia ne kariuomenę, ateinančią mums su pagalba, mokslu, pavyzdžiu, bet krūvą sujauktų ir sudarkytų kareivių, arklių, vežimų, patrankų, municijos dėžių ir t. t. Tokios nesaugos prie vežimų ir labai maža atsargumo viduje. Kelio-lika kavaleristų piovė dalgiais žalią vasarųjų arkliams, kur ne kur kareivis dorojo vištą ar kitą paukštį, vienur kitur menkas pagalėlis liūdnei blaškė silpną šviesą. Viskas, kaip kilniausi senovės rūmų griuvėsiai, buvo apsiausta melancholingos tylos.“

Gelgaudo bute, kai nuvyko pas jį su Chlapovskiu, visai kitokią rado vaizdą:

„Didelis apvalus turtingai servizuotas stalas ir tirštai nustatytas vazomis ir bonkomis. Pirmoj vietoj buvo pats Gelgaudas, pasirėmęs ant krėslo ir pasidėjęs vieną koją, šliūre apautą. Iš dešinės sėdėjo gener. Tyškevičius, iš kairės pulk. Przewdeckas, o toliau begalės įvairių laipsnių ir garbės karininkų. Šeiminkas dažnai pylė vyną į sidabro taures ir labai laisvai, be jokių rūpesčių su linksma ir gyva šyp-

— storio iš pusgrynio, granito keturkampiai aptašytų akmenų. Priešaky trys žalvarinės plokštelės: vidurinė vyr. ltn. Jakučiūnui 0,5 × 0,8 mtr., kraštinės — viršilai Lingiui ir eil. Šimkui — 0,4 × 0,7 mtr. Iš dešinės ir kairės paminklo iš aptašyto granito 1,5 × 0,5 × 0,5 mtr. didumo padaryti suolai. Kampuose iš priešakio tokio pat granito 0,5 × 0,5 × 1,6 mtr. didumo stulpai. Visos laisvos vietos išklotos betono plytomis. Pats kapas — 2 × 2 mtr. didumo su Vyčio kryžiumi. Paminklas ir stulpai apdengti granito plytomis. Tai vienas iš gražiausių ir originaliausių žuvusiems kariams paminklų. Paminklo projektą patiekė ir statybos darbus vedė Klaipėdos architektorius p. O. E. Karalius.

1931 m. vasario mėn. 16 d. buvo šio paminklo iškilmingas atidengimas ir pašventinimas.

Ant.-Ferd.-Max.

P. S. Paminklo statymo apyskaita: Pajamos: 1. Gauta iš 2-o artilerijos pulko kariūnų — 1945 lt. 04 ct., 2. Gauta iš 4-o artilerijos pulko karininkų — 1125 lt. 84 ct., 3. Gauta iš 7-o pėstininkų Ž. K. But. pulko kariūnų — 1054 lt. 83, 4. Gauta iš 3-o artilerijos pulko karininkų — 538 lt. 79 ct., 5. Gauta iš atskiros artilerijos grupės karininkų — 249 lt. 19 ct., 6. Gauta iš Tautų Sąjungos Klaipėdos Uosto Direkcijai atstovo p. K. M. Widding'o — 150 lt., 7. Gau-

ta iš ponių Landsbergienės ir Liormanienės — 100 lt., 8. Gauta iš mokytojo p. Šimaičio — 10 lt., 9. Gauta iš p. Deveikio iš Rukų — 10 lt., 10. Gauta iš banko % — 214 lt. 10 ct. Viso pajamų 5397 lt. 79 ct.

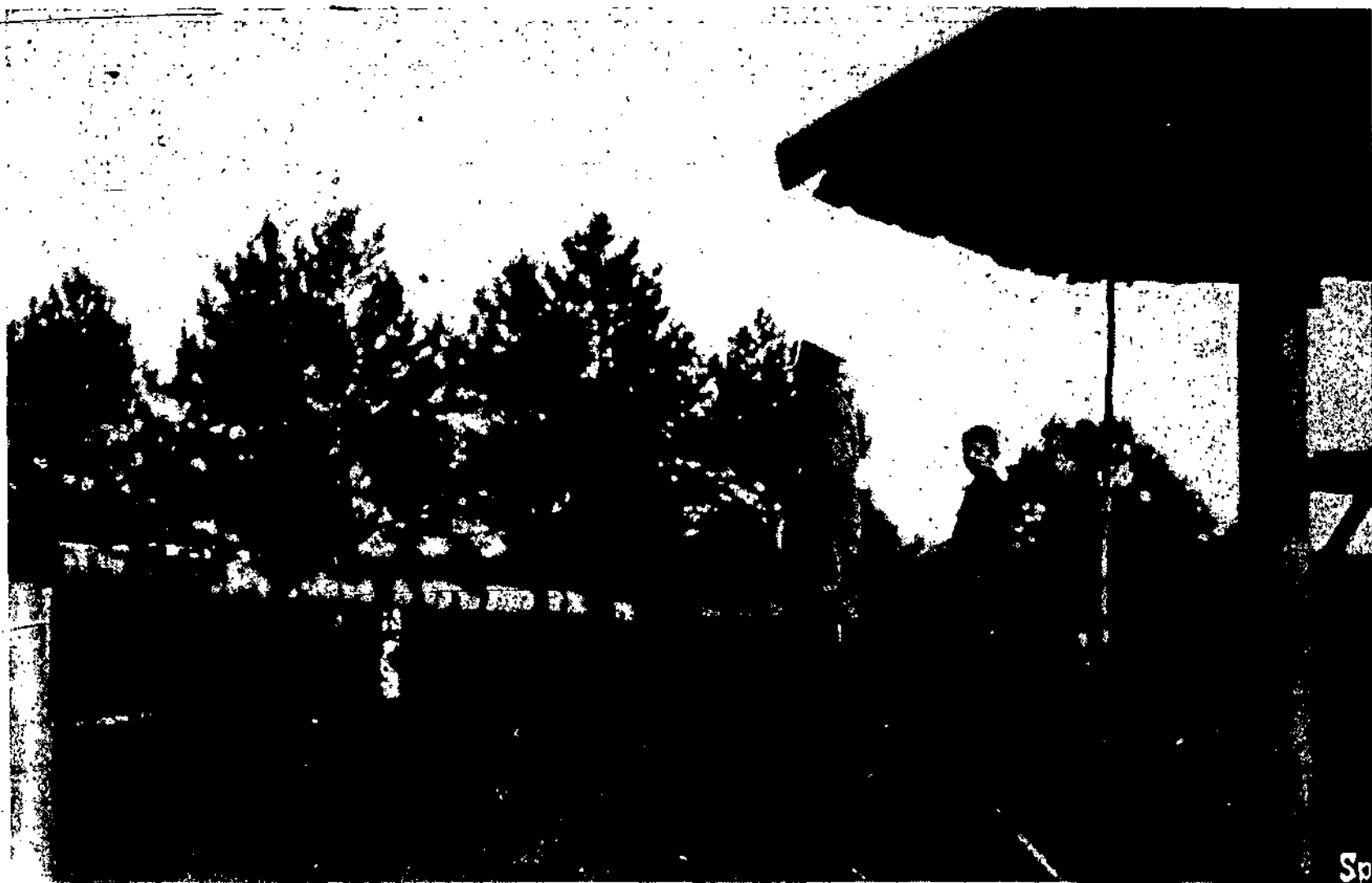
Išlaidos: 1. Už betono darbus — 1587 lt., 2. Už akmenis — 2000 lt., 3. Už metalines lentas (plokštelės) — 600 lt., 4. Už pagražinimą ir

gėles — 119 lt. 75 ct., 5. Už žemę kapinėse — 440 lt., 6. Už leidimą paminklui statyti — 450 lt., 7. Valstybės rinkliava už buvusius banko pinigus — 4 lt. 80 ct. Viso išlaidų — 5201 lt. 55 ct.

Vasarai kapui pagražinti liko 196 litai 24 ct.

Vyr. ltn. Maksimavičius.

Paminklo statymo komisijos sekretorius.

Uciechos pareinamas punktas (už Merkinės), kur lenkai laiko pagrobę mūsų Dzūkiją. „Foto Press“

Kovojo ir kovos.

Lenkų „kultūrtregeriai“ okupuotoje Lietuvoje sutinka didelį vietinių gyventojų pasipriešini-

mą, kurs paskutiniaisiais laikais yra labai apsireiškęs.

Lenkų priespauda šiame krašte

sena ragino gerti. Čia nebebuvo to vargo ir skurdo, kuris reikėsi stovyklų. Man irgi pasiūlė išgerti vieną kitą taurę garsiosios maderos. Kai, pasinaudodamas proga, pradėdavau kalbėti apie vyriausį savo atvykimo tikslą, jis tarytum negirdėdavo: juokavo su savo kaimynais. Pamatęs, kad tos puotos galo nesulauksiu, išėjau. Su manim išėjo ir gen. Chlapovskis.”

Kada Jacevičius kreipėsi į gen. Chlapovskį, kaip į Gelgaudo štabo viršinišką, šis nieko neatsakė dėl sukilėlių reikalo, bet klausinėjo apie švėkšną ir kitus artimiausius Paprūsės miestelius bei kelius. Savo pasikalbėjimą baigė šiais žodžiais:

„Poñai (vadinasi Lietuvos sukilėliai), nesidėkit su mumis, o veikit, kaip ligi šiol veikit. Mes turim savo planą, o jums nepakeliui su mumis.”

Gelgaudo štabe jau buvo subrėndęs pabėgimo planas, nors aplinkui niekas dar apie tai net nebuvo pamanęs.

Jacevičius, sugavęs šitą juodą štabo mintį, reikalavo, kad paimtų savo žinion sukilėlius ir duotų jiems gerų karininkų — vadų ir instruktorių. Jis tiesiog grūmojo Gelgaudui, sakydamas: jeigu dabar, atvykęs į Lietuvą ir sutraukęs paskui save didžiau-

sias rusų pajėgas, pabėgtų į Prūsus, tad pražudytų ir žmones, ir turtą ir didžiausią nelaimę užtrauktų.

Penketą kartų kriepėsi į Gelgaudą, reikalaudamas griežto plano ir veiklumo. Gelgaudas atsakė, bet jau tuomet, kai rusų patrankų kanožada paraližavo visą stovyklą. Jis pasakė:

„Kariuomenėj viską padaro gabumas ir patyrimas. Juk tamsta keletą mėnesių sugebėjai sukilimą palaikyti ir sėkmingai veikti. Išties ir toliau niekas daugiau nesugebės taip, kaip tamsta tą darbą dirbti.”

Kai vėl buvo paklaustas: ką gi jis su savo korpu mano daryti? — Gelgaudas atsakė:

„Mes... mes sukiosimės, kiek galėsim, o vėliau — gal į Prūsus...”

Iš to viso dar kartą aiškiai matyti, kad Gelgaudas neturėjo nei jokio veikimo plano nei bet kurių nusistatymų.

Kai Jacevičius pasiūlė jam balius paleisti į Prūsus, o narsuolius palikti kautis, kad tuo sudarytų partizanų būrius ir išgelbėtų nors kariuomenės turtą, Gelgaudas beveik sutiko. Ypačiai jam patiko, kai Jacevičius pasakė, kad galima dar mėginti kai kas padaryti, nes pabėgti visada sugebės, kad ir jau visiškai pralaimėtų.

geriausiai padėjo vietos gyventojams atbusti. Nors Varšuva ir dėjo didžiausių pastangų šį kraštą įterpti į Lenkiją (wcelic kresy), bet dauguma jaunuomenės atsiskoko tarnauti Lenkijos kariuomenėje ir slapstosi miškuose, arba sudaro partizanų būrius.

Žinoma, dėl vengimo tarnauti kariuomenėje lenkai apkaltina tų („dezertyrių“) namiškius: prasi-dėjo begalinės rekvizicijos arba net ir visa ūkio konfiskacija.

Žemiau nurodomas pavyzdys, kaip gyventojai žiūri į savo sūnus, atsisakančius lenkams tarnauti. Štai ką papasakojo vienas asmuo, buvęs lenkų okupuotame krašte.

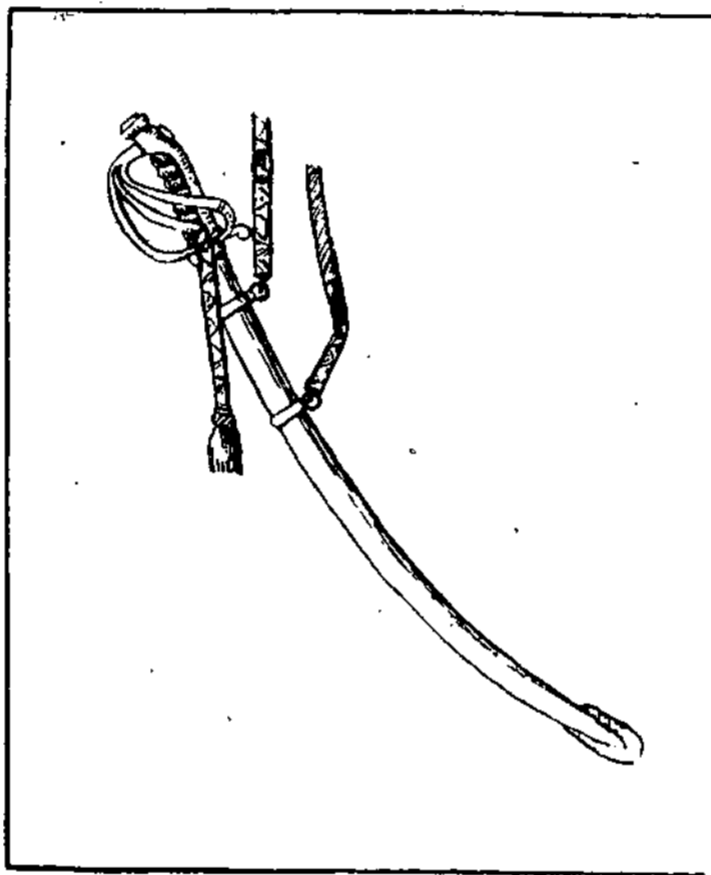
„Daugiau kaip pusė metų nebuvau buvęs namie, pasakojo „dezertyras - partizanas“ — pasiilgau savųjų. Girdėjau nuo žmonių, kad mano tėvus lenkai visiškai apiplėšė. Baisu pasirodyti — juk čia aš jų nelaimių priežastis. Bet nutariau aplankyti senelius. Einu su draugu ir galvoju — bars mane. Visas baimės apimtas įžengiu į namus. Tėvas ir motina, mane pamatę, iš džiaugsmo verkia: apkabina, bučiuoja. Sukruto ieškoti, kuo mane pavaišinus. Pasi-kalbėjome. Paaiškėjo, kad mano tėvus net devynius kartus lenkai yra apiplėšę. Pirmą kartą paėmė arkli, paskiau karvę, kiaules ir taip devynius kartus „gerino ūkį“. Laikas jau buvo man eiti, nors sunku buvo palikti tėvus varguo-

se. Atsisveikinau. Motina apsiliejo ašaromis, apkabino gal paskutinį kartą. Tėvas pakelia savo pražilusią galvą, žengia ir sako: devynius kartus mane priešas apiplėšė, aš dabar elgeta, bet tave, sū-nau, laimiū ir toliau kovoti už gimtąjį kraštą: kovoti, kol bus išvytas priešas.“ Panašiai kalbėjo 66 metų tėvas mano draugui.

Drąsiai ir budriai ėjome su draugu tikėdamies, kad nus-kriausti mūsų tėvai mus supranta ir rengiasi drauge kovoti su priešu.

Kaip matome — tatau parodo, kad lenkų okupuotos Lietuvos gyventojai su mumis drauge tiki į galutinę teisę ir teisybę laimėjimą.

J. Ož.

Tačiau atvyko kitas karininkas su savo pasiūlymais ir vėl viską suardė. Gelgaudas išbėgo, pametęs tiek karo priemonių, kad jomis būtų galėjęs atgavinti viso krašto sukilimą ir sulaukyti per žiemą didžiulę rusų kariuomenę, neleisdamas jai traukti į Varšuvą.

Gelgaudas bėgo lyg pamišęs, net vyresnieji karininkai nežinojo, kur jis veda. Tačiau, Jacevičiaus nuomone, Gelgaudas nebuvo nei išgama, nei išdavikas, o tik neturėjo jokio talento bei charakterio reikalingo kiekvienam vadui, ypatingai sunkiose kovos aplinkybėse.

Tolimesnis sukilimo likimas.

Gelgaudas, manydamas, kad Lietuvoj jau viskas pralaimėta, liepos 9 d. sušaukia karo tarybą ir savo pajėgas suskaldo į tris dalis, palikdamas joms atskirai veikti. Tai buvo rinktinės — Chlapovskio, Rolando ir Dembinskio. Visos jos norėjo dar prasi-mušti į Lenkiją atgal, tačiau pavyko tik vienam Dembinskiui tai padaryti. Jis buvo daug gabesnis ir sumaningesnis vadas. Aniedu pasekė Gelgaudo pėdomis ir nužygiavo į Prūsus, pasidavę vokiečių globai. Tai įvyko liepos 15 dieną. Dembinskis, liepos 10 d.

išėjęs iš Gruzdzijų, traukia per Meškuičius, Lygumus, Pakruojų, Paņevėžį, Kavarską, Malėtus ir toliau Vilniaus ir Gardino gubernijomis, čia silpnėdamas, rusų persekiojamas ir užklumpamas, čia stiprėdamas gyventojų ir sukilėlių parama, rugpiučio 17 d. pasiekia Varšuvą.

Dingus lenkų kariuomenei, kaip sapnui, kaip mirazui dykumoje, Lietuvoj vėl palieka tik vietos vada ir sukilėliai. Tik dabar daug blogiau, nes rusai čia sutraukė ligi 40.000 kariuomenės. Daugelis lenkų generolų klaidų, daugelis nepasisekimų palaužė dvasią. Tolimesnė kova nebeįmanoma, net ir vilčių nebėra. Kai kur dar blaškosi atkaklesni partizanai, susidurdami su rusais. Bet ir jie labai smarkiai tirpsta, arba pasiduodami, arba gelbėdamiesi Prūsiose.

Lenkijoje irgi numatomas liūdņas galas. Rugsėjo 7 d. pasiduoda Varšuva. Per visą rugsėjo mėn. lenkų korpai eina į Vokietiją ir Austriją, pasiduodami. Spalių mėn. likučiai Lenkijoje pasiduoda rusams. Vėl džiugauja ir šeiminkauja rusai.

Šit šimtas metų skiria mus nuo anos gadinės, bet įvykiai, kaip matome, įdomūs, reikšmingi ir pamokomi. Verta prisiminti, verta smulkiau apsisto ir net pastudijuoti.

Mjr. Balčiūnas

Nerimastaujant.

Išeini į lauką —
Rimo juodi kryžiai.
O pirkiose broliai
Iš karo sugrižę.

Paliai pilį seną
Ir ant viešo kelio
Skundies tu, lietuvi,
Ko tau širdį gelia?

Naktį audros, vėjai...
Pro miglas baltąsias
Ant kapų karžygių
Ko nerimsta dvasios?

Vargingas mus kelias
Ir lūšnos pakrypę.
O stoniose žirgai
Vis neramūs trypia.

Skundies tu, lietuvi,
Bari savo dalią
O kraujais nudažę
Tavo tėvų šalį.

Ir išplaukia gandas:
Kilsim, broliai, kilsim,
Kardus išgalandę,
Dalį išmėginsim!

Ir pro pilkas lūšnas,
Laukus ir padaržes
— Keršto! Vyrai keršto!
Vilniun balsas veržias.

O toli rytuose
Ten gaisrų pašvaistė,
Metas balnot žirgus,
Nėr ko, broliai, gaišti.

J. D-čius.

Trumpa „KSS“ istorija.

Ligi šiol spaudoj labai maža buvo rašoma apie „KSS“, todėl nedaug kas težiņo, kokiomis sąlygomis ji įsikūrė, kaip pradėjo augti ir ką ji yra nuveikusi. Šiuo straipsniu patieksiu skaitytojams „KSS“ trumpą istoriją ir sunkumus, su kuriais teko susidurti Klaipėdos krašte, kovojant už lietuviškąjį sportą.

Klaipėdos kraštą atvadavus, čia lietuviškų sporto organizacijų kaip ir nebuvo. Stipriausios sporto organizacijos buvo vokiškos, todėl pas juos ir stipriausios jėgos buvo. Vienintelė lietuvių sporto sąjunga tada buvo „Šarūnas“, kuri turėjo užsibrėžusi sporte platų ratą. Bet, deja, gyvenime sunku buvo jai tatau praveisti, nes neturėjo tiek gerų sportininkų, kaip vokiškos organizacijos. Todėl kas metai, nors ir nežymiai, vis smuko ir smuko. Savaimė suprantama, kad jai labai sunku buvo kovoti prieš vietines galingesnes organizacijas, ginant lietuviškąjį sportą, nes, kaip minėjau, turėjo visai silpnas jėgas.

Ir štai, 1926 metais vasario mėn. šaukiamas visų lietuvių sportininkų visuotinis įsisteigimo susirinkimas. Iš apsilankusių susirinkime žmonių galima buvo daryti išvadą, kad šis klausimas jau seniai buvo subrendęs, tik reikėjo jis pajudinti. Šiame susirinkime nutarta įsteigti Klaipėdos įgulos ir vietos lietuvių sporto sąjungą (dabar vadinama: Klaipėdos Įgulos ir Krašto Lietuvių Sporto Sąjunga) trumpiau „KSS“. Tokiu būdu iš buvusios sporto sąjungos „Šarūnas“ ir Klaipėdoj stovinčio 7-o pėst. pulko sportininkų susidarė viena Klaipėdoj lietuvių sporto sąjunga „KSS“. Pirmininku tada buvo išrinktas pulk. leit. Vidugiris (dabar 5 pėst. pulko vadas).

Pradžią buvo sunki ir materiališkai ir morališkai. Berods, pradžia iš Klaipėdos krašto p. gubernatoriaus buvo gauta vienkartinė pašalpa, bet jos ne užteko. Todėl jai labai sunku buvo tinkamai išsilaikyti. Be to, visuose Klaipėdos krašto sporto sąjungos centruose sėdėjo vietiniai vokiečiai, kurie į naujai gimusią sąjungą nepalankiai žiūrėjo. Pačioje pradžioje jau stengėsi visokiais būdais, net neprisi-laikydami statuto, iškeltus „KSS“ klausimus spręsti

jos nenaudai. Tuo blogiau, kad tas viskas buvo daroma su tikslu kenkti mūsų sporto sąjungai ir pašiepti lietuvius vokiečių akyse. Bet lietuviai sportininkai nenusiminė pirmais nepasisekimais ir varė savo darbą toliau.

7-o pėst. pulko karininkų ir kai kurių vietinių lietuvių aukomis buvo įsigyta sporto reikmenų ir pradėta smarkiai dirbti bei ruoštis prie artėjančio sporto sezono.

Prasidėjus 1926 metų sporto sezonui, „KSS“ įstengia išstatyti net 5 futbolo komandas: 3 seniųjų ir 2 jauniųjų. Iš šių komandų išeina nugalėtojais I seniųjų ir I jauniųjų komanda.

Pasisekus pirmiesiems laimėjimams, „KSS“ nestoja, bet toliau žengia plačiais žingsniais užsibrėžtu savo keliu, neatsižvelgiant nė į jokias kliūtis. Įsikuria įvairios sporto sekcijos, kaip tai: lengvosios atletikos, kumščiasvaidžio, ping-pong ir moterų. Iš šių sekcijų tada labiausiai pasižymi kumščiasvaidžio. Iš pradžios jau pasižymi visur laimėdama, ir iki šių dienų nėra turėjusi nė vieno pralaimėjimo. Šios sekcijos vyriausis iniciatorius ir įkūrėjas yra p. Endrius Bajoras.

Susidarius daug sekcijų, sunku buvo visas tinkamai tam tikro aukštumo pastatyti, daugiau dėmesio pradžioje buvo kreipiama į futbolo sportą, todėl lengvosios atletikos sportininkams sunku buvo atsispirti prieš savo konkurentus ir su jais lenktyniuoti. Vėliau susirūpinta ir lengvąja atletika, daugiau pradėdama treniruoti, ruošti rungtynėms. „KSS“ susilaukia gerų vaisių ir šioj sporto šakoj. Iki šių metų „KSS“ lengvieji atletai visur eina pirmieji. Per suruoštas rungtynes tarp vietinių sporto sąjungų 1929 ir 1930 m. „KSS“ užima pirmą vietą.

Be to, 1929 metais buvo reikalas įsteigti vieną sekciją — teniso, nes šioje sporto šakoje atsirado daug norinčių laviintis. Tada sąjunga savo aikštelės neturėjo. Reikėjo samdytis iš kitų sąjungų, kas, žinoma, sąjungai nemažai kainavo. 1930 — V. D. — metais „KSS“ pasidirbdino savo lėšomis teniso aikš-

1830—31 m. sukilimo minėjimas Karininkų Ramovėj.

Balandžio 2 d. 18 val. ats. gen. št. pulk. ltn. Zaskevičius laikė paskaitą tema:

„Prieš šimtą metų“.

Pulk. Zaskevičius seniai yra pagarsėjęs savo turiningomis įdomiomis paskaitomis ir gražia temperamentinga iškalba, todėl klausytojų prisirinko beveik pilna salė. Iš tikrųjų, prelegentas ir šikart neapvyly savo klausytojų pasitikėjimo bei laukimo. Trumpais, bet ryškiais ir griežtai susintetintais bruožais išpūdingai apibūdino 1930 — 31 m. sukilimą Lenkijoje ir Lietuvoj.

Pati paskaita labai vykusiai ir suprantamai buvo suskaldyta šiomis tezėmis: I. psichologiškas trijų sukilimo elementų įvertinimas, būtent, rusų, lenkų ir lietuvių; II. materialė dalis — pajėgų santykiai. Rusai pačioj sukilimo pradžioj galėjo pastatyti 112.000

kariuomenės, vėliau — 250.000. Lenkai, pagal gyventojų skaičių ir atsarginių rezervą, būtų galėję pastatyti 250.000 su 250 pabūklų, bet jie dėl savo svyravimo ir neveiklios mobilizacijos pačioj pradžioj turėjo tik 30.000, sukilimui prasidėjus — 100 000. Antras svarbus dalykas — Lenkijoje nebuvo nė vieno gabaus ir talentingo vado. Per 10 sukilimo mėn. pasikeitė beveik dešimtis vadų.

Lietuva galėjo duoti per 25.000 kareivių.

Taigi, sukilimo pradžioj rusų ir sukilėlių pajėgų santykis galėjo reikštis kaip 2 : 3. Bet karas buvo pralaimėtas, ir pralaimėtas todėl, kad buvo padaryta visa suma klaidų iš lenkų vadovybės pusės. Prelegentas, remdamasis turtingais šaltiniais, tiksliai nurodė tas klaidas bei kritiškai įvertino patį karą.

III. paskaitos tezė — sukilimo eiga bei patys kautynių epizodai. Pats sukilimas skaldomas į du laikotarpius: Lenkijoje I laikotarpis — nuo 1930 m. lapkričio mėn. ligi 1831 m. gegužės 28 d. (kautynės ties Ostrolenka); II — nuo 1831 m. gegužės 28 d. ligi rugsėjo mėn. Lietuvoj I laikotarpis — nuo 1831 m. kovo

tele. Aikštelės įrengimas kaštavo daug pinigų ir pasišventimo, nes aikštelė buvo įrengta ne samdytų darbininkų, bet pačių sąjungos narių. Prie šio darbo daugiausia prisidėjo valdybos narys p. Dzicevičius.

„KSS“ nuo 1926 metų yra davusi Lietuvos valstybinei komandai daug žaidėjų, kurie iki šių dienų žaisdavo daug kartų tarpvalstybinėse rungtynėse.

Provincijos sportininkai, matydami tokį „KSS“ tobulėjimą, prašo sąjungos, kad juos priimtų į „KSS“ tarpą. Ir štai, 1930 — V. D. metais įsikuria net du skyriai: Pašyčiuose ir Priekulėje. Šiems skyriams „KSS“ centro valdyba, kiek leido jai materialė būklė, davė pašalpą. Šie skyriai, nors dar neseniai gyvuoja, bet jau, sekdami savo motinos pėdomis, parodė irgi nemažą veiklumą. Be to, girdėti, kad norima įsisteigti ir kitur Klaipėdos krašte „KSS“ skyriai.

Kada steigėsi „KSS“, vietinės sporto vokiškos organizacijos stovėjo gana aukštai, bet, laikui bėgant ir „KSS“ tobulėjant, jos pradėjo smukti. Šiandieną iš visų anksčiau buvusių sporto organizacijų rodo dar savo veiklumo „Spielvereinigung“, o kitos, kaip: „Freya“, „M. T. V.“ ir „Sportverein“, nors dar gyvuoja, bet jau nerodo tokio veiklumo, kaip pirmiau. Taigi, galima pasakyti, kad susivienijus lietuviams į vieną organizaciją — „KSS“, joms nebelieka kas daryti, kaip pamažėl likviduotis. Tikiu, kad ateis laikas, kada Klaipėdos krašte bus tik viena lietuvių sporto organizacija, kuri galės tinkamai aukštai pastatyti lietuviškąjį sportą, nes prie to jau žengiama, nors ir lėtai, bet vis dėlto pirmyn.

Sąjungą plečiant, pasidarbavo savo pastangomis ir energija kaip organizatoriai ir rėmėjai šie asmenys: Klaipėdos krašto gubernatorius p. Merkys, sąjungos garbės pirmininkas, nuolat šelpias sąjungą materialiai, pulkininkas leit. Vidugiris, pirmininkas sąjungos pirmininkas, kapitonas Šaulys dvejus metus — 1927 ir 1928 m. — vadovavęs sąjungai ir buvęs jos pirmininkas, vyr. leit. Vygotas 1929 m. pirmininkas, kapitonas Apyrubis 1930 — V. D. — metų pirmininkas. Be šių asmenų, nuo pradžios sąjungos gyvenimo, prisidėjo savo darbais, patarimais ir visur gindami sąjungos reikalus: vyr.

leit. Saunoris, kapitonas Bartkus ir p. P. Dzicevičius. Be to, vietinis pulko vadas pulkininkas Genys visur, kur tik galėdamas, remia sąjungą. Šiems asmenims sąjunga yra dėkinga, kad jie per tokį trumpą laiką galėjo ją taip aukštai iškelti.

Šiais 1931 metais per visuotinę metinį sąjungos suvažiavimą į valdybą yra išrinkti: sąjungos pirmininku — kunigas - kapelionas Balandis, vicepirmininku — vyr. leit. Saunoris, sekretoriu — vyr. leit. Vygotas, ūkio vedėju — vyr. leit. Andriūnaitis ir išdininku — p. P. Dzicevičius. L. K-ckas.

Mano kardas kieta plieno.

Mano kardas — kieta plieno:

Smogiu — skelia tik žaibus.

Išguldysiu taip, kaip sieną

Nuožmius priešus plėšikus.

Mano rankos — tvirtos, rambios

Priešo smūgi atlaikys.

Užsimosiu — žaibu skelsiu.

Ištikš kliūtys į šalis.

Man krūtinė kaupia drąsą —

Jokio priešo nebijau,

Ašen vienas — priešų masė,

Bet kovosiu dar narsiau.

Mano akys — dausų aro —

Neištrūksi, priešė, tu!

Ar laimėsiu ašei karą,

Arba žūsime kartu.

Mano galė — dreba žemė

Linksta girios ir kalnai.

O drąsa kovoje lemia

Mano žygius amžinai.

Mano mintys Vilniun plaukia;

Ten prie pavergtos pilies.

Per girias ir per palaukes

Žaibai kelią man nušvies.

Mano kardas — kieta plieno,

Lietuvos esu karys.

Išguldysiu iki vieno —

Priešą žiaurų — viens, du, trys!

J. D - čius.

25 d. ligi birželio mėn. (kai atvyko lenkai generolai); II — nuo birželio mėn. ligi liepos 13 d.

Pirmasis laikotarpis Lietuvoj charakteringas partizaniškais veiksmais, o Lenkijoje — metodišku karu; antrasis laikotarpis atvirkščiai: Lietuvoj — metodiškas karas, o Lenkijoje — partizaniški veiksmai. Pasirodo, kad jokio militarinio kontakto tarp Lietuvos ir Lenkijos nebuvo, nebent pati propaganda (labai menka) ir proklamacijos.

IV. savo paskaitos dalį — pačią plačiąją — preleventas paskyrė Lietuvos sukilimo veiksmais ir išvadam. Ir kas gi pasirodo? Lietuviams teko veikti visai atskirai ir savarankiškai. Tasai atsiskyrimas, o vėliau paaiškėjęs reikalų priešingumas tarp mūsų žmonių, baudžiauninkų ir lenkų bajorų bei pačios Lenkijos 1831 m. padarė pirmą didelį plyšį bei davė pradžią antagonizmui. Tasai plyšys vis didėjo, kai atėjo 1863 — 4 metų sukilimas, spaudos draudimo gadynė ir vėlesni laikai. Lietuviai aiškiai suprato, kad jų laisvė, būvio pagerinimas ir tikrai žmoniškos teisės ateis

ne iš ponų rankų bei Lenkijos, bet patys turės tai įsigyti per savo pačių kovą ir pasiryžimą.

Ir šit prasideda visai savarankus atkaklios kovos darbas. Tai „Aušros“, „Varpo“ gadynės, 1905 m. revoliucija, pagaliau 1914 — 19 metai. Taip, devynioliktieji metai! Ir kokia likimo ironija, koks tikslus savisaugos instinktas! Tariamieji mūsų broliai, bičiuliai — lenkai radosi pikčiausi priešai: tikrai judošiškai jie su mumis draugavo ir pagaliau — pabučiavo.

Taip! neklydo mūsų prasti žmonės — muzikėliai, jų intuicija tikslinga buvo. Lenkai ir 1831 m. ir dabar ne mums gero norėjo, bet per mūsų kovą ir lavonus jie siekė sau laisvės bei laimės, o mums to pat skurdo bei vergijos. Brangi, bet reikšminga pamoka!

Taip maždaug atrodo toji paskaita, trumpai suglaudus. Tai be galo įdomus ir pamokantis kariškai psichologiškas etiudas. Labai būtų pageidautina, kad jis netrukus pasirodytų mūsų spaudoj. Tokio anų metų sukilimo įvertinimo dar neturėjom ir gal negreit turėsime. M.

Gimnazistai fronte.

(Vaizdelis iš karo su lenkais).

Smulkūs lietaus lašai taško klasės langus. Lyja ir lyja be perstojo. Tai liūdnas ir nuobodus 1920 metų rudas. Mokiniai tingėdami klauso mokytojo žodžių. Visi prislėgti, veidai paniurę. Nenori galvoti apie „sausus“ dalykus. Sėdžiu ir aš. Galvoju apie gaudus. Žmonės kalba, kad dažnai naktimis lenkai daro užpuolimus šio miestelio apylinkėse. Sako, ruošiasi ir patį miestelį pulti. Ne tik aš, bet ir daug kitų apie tą patį galvoja.

Po pamokų susirinkę pasitarėm ir išsiskirstėm. Nieko nenutarėme. Neturėjom ginklų. Iš kur jų gauti, vėl nežinojom.

Vakare atbėga draugas ir sako: „Eik greitai komendantūron, ten jau yra visi didesnieji mokiniai, — sako, — pasitarsime apie lenkų užpuodinėjimus. Širdis smarkiai suplakė. Greit tvėriau kepurę ir be apsiausto per lietu bėgau komendantūron. Ten jau keletą radau laukiančių. Visi džiaugiamės, kad ir mes, kaip tikri kariai būsime. Gal ir ginklus duos. Susidarė mūsų apie 10 žmonių.

Išėjo komendantas.

— Sveiki vyrai! O, gerokai jau jūsų susirinko, — šypsodamas tarė.

Mes mandagiai nusilenkėme jam ir laukiame: ką jis pasakys. Jis apsižvalgė į mus ir pradėjo:

— Matot, vyrai, mus dažnai puldinėja lenkų plėšikai, dėl to visi mes turime budėti, kad ir mūsų neužpultų. Kariuomenės maža turime, beveik visi fronte, dėl to ir jūs, moksleiviai, turite padėti nuo užpuolikų gintis. Ar sutinkat?

— Sutinkame! — visi vienu balsu atsakėme.

— Ar visi? — paklausė.

— Visi! — atšovėm.

— Dabar visi palikite savo adresus, kur kas gyvena, ir išsirkinkite savo viršinišką, kuris jums pranešinės reikalui esant. Dabar jūs visi gausite šautuvus ir šovinius.

Sujudom visi. Parašėme savo adresus ir norėjom įteikti komendantui, bet jis neėmė

— Duokit savo viršiniškui. Jis turi žinoti jūsų gyvenamąsias vietas. Na, kurį jūs išsirenkat?

— Joną! Joną! — visi atsakėme. Jonas išėjo priekin ir nusilenkė komendantui. Komendantas draugiškai paspaudė ranką ir pašaukęs kareivį tarė:

— Išduok kiekvienam po šautuvą ir 20 šovinių!

— Klausau! — griežtai atsakė kareivis. Tas atsakymas mums be galo patiko.

Gavom tuojau šautuvus ir šovinius.

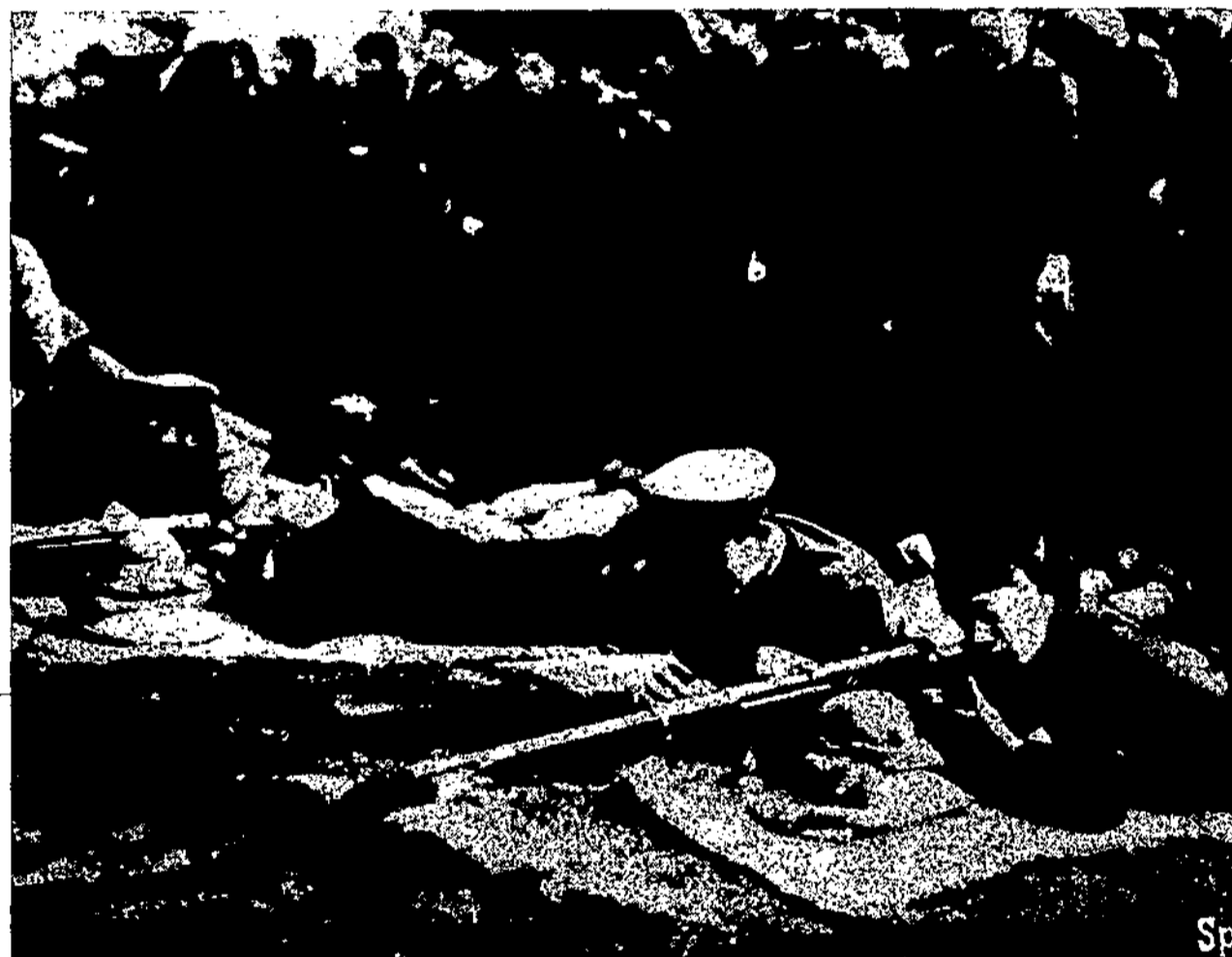
— Dabar, vyrai, — tarė komendantas, smulkiai paaškinęs apie ginklų gerbimą ir jų vartojimą ir kaip elgtis priešui užpuolus: — visi eikite namo ir laukite. Jei atsitiks reikalas, praneš viršininkas. Visi jo žodžių šventai klausykite.

Linksmi išsiskirstėme namo. Aš dar ilgai savo kambary „mandravojau“ su šautuvu ir vėlai atsiguiliau. Per miegą girdžiu, kažkas į langą taip smarkiai beldžia. Tuoj pašokau klausti, kas ten. Gavau atsakymą, kad lenkai užpuolė ir, kad man su šautuvu reikia bėgti į aikštę, ten visi renkasi. Greit tvėriau šautuvą, užmoviau batus ir atsidūriau draugų būry, kurie manęs nekantriai laukė.

— Vyrai, paskui mane! — sukomandavo Jonas. Visi pasileidome bėgti iš miestelio.

— Kur mes bėgam? — paklausiau draugo. Mat, aš buvau pavėlavęs, toli gyvenau nuo centro.

— Viensėdį netoli nuo miesto užpuolė lenkai, mes bėgame gelbėti, — atsakė draugas.

Japonų mokyklose Osakoje mergaitės vieną kartą savaitę, kareivių vadovaujamos, mokosi šaudyti.

Mūsų viršininkas įsakė tyliai elgtis. Visi jo įsakymus šventai vykdėme. Bėgome apie porą klm.

— Vyrūčiai, — tarė Jonas, — mes jau arti priešo, todėl dabar visi išsiskirstykite ir stengkitės apsupti viensėdį, tik nešaudykite. Jei jie mus pultų ar bėgtų, tada šaudyti!

Kaip įsakyta — padarėme. Atskirai, astu viens nuo kito prišliaužėme prie viensėdžio. Aš buvau arčiausiai, dėl to įžiūrėjau, kad kieme vaikšto keturi ginkluoti vyrai. Troboj triukšmas. Prisišlaudžiau prie žemės ir laukiu tolimesnių įsakymų —

— Stok! Rankas aukštyn! — suriko Jonas. Šautuvą suspaudžiau ir patikrinau, ar gerai laikau. Lenkai krito žemėn ir sučerškėjo šautuvų spynos.

— Stok! Rankas aukštyn, šausime! — antrą kartą pasigirdo mūsų viršiniško komanda.

— Ugnis! — pasipylė iš visų pusių šūviai. Iš kambario iššoko dar penki vyrai, ir tuoj pakėlė visi rankas. Stropiai iškratę juos nusivarėme komendantūron.

Tai buvo pirmasis mūsų žygis kovos lauke.

K. Užmiškis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

4 pėst. L. K. Mindaugo pulkas.

Ugniagesių komanda. Kaip kitais, taip ir šiais metais, pulko ugniagesių komanda yra suorganizuota iš vyrų atliekančių karo prievolę, kurios kadras yra nuolatinis sudarytas iš liktinių puskarininkių ir viršilų.

Šiais metais komandoje ugniagesių mokymas eina intensyviai. Per savaitę daroma kas antrą dieną 2 val. teoretinių ir praktiškų pamokų. Energingas prityręs ugniagesybos srityje komandos viršininkas lt. Kazanas daug ką parodo ir išmoko komandos ugniagesius iš savo ilgametinės praktikos.

Karių krautuvė. Karių pulko krautuvė 2 nr. prieš pusantų metų buvo visai menka, bet paskutiniu metu yra išaugusi į didžiulę krautuvę.

Anksčiau krautuvėje nebuvo reikalingų šeimyniškam gyvenimui maisto produktų, o šiandien pamatysime įvairiausių maisto produktų ir šiaip įvairių prekių. Žodžiu, viską, kas tik šeimyniškam gyvenimui yra reikalinga. Rūpestingo krautuvės vedėjo leit. Matusevičiaus dėka dabar kiekvieną dieną karių krautuvė papildoma pageidaujamos maisto ir kitomis prekėmis ir daug pigesnėmis kainomis negu kitur.

Visos liktinių puskarininkių ir karininkų šeimos viską gali gauti sava krautuvėj ir nereikia eiti toli į miestą.

Vyr. nerik. pusk. Vaicekauskas.

Jesės šaudykloje ryšių b-no kariai atlieka kaunamuosius saudymus Šaparo foto

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Kareiviams radio. Pulke įtaisytas naujas moderniškasis radio aparatas. Yra įvesti kiekvienoj kuopoj garsiakalbiai. Kareiviai atliekamomis valandomis gali tinkamiau laiką sunaudoti, klausydami perduodamų paskaitų ir muzikos. Kareiviai ne tik uoliai klausosi kariuomenės ir šaulių radio pusvalandžių, bet taip pat ir radio paskaitų iš žemės ūkio srities. Mat, didžiausias klausytojų skaičius yra ūkininkų sūnūs.

Be to, prie aparato yra prijungiamas mikrofonas, kurio pagalba yra perduodamas laikraščių skaitymas į kuopas tiems kareiviams, kurie dar silpnai skaito.

Senasis radio aparatas sutvarkomas ir bus atiduotas šilutės igulai.

Paskaita. Kovo 25 d. agronomas Kubilius laikė kareiviams paskaitą „Kokie turi būti įrankiai, kad būtų galima tinkamai žemę išdirbti“. Paskaita buvo iliustruota paveikslais su paveikslų rodomąja lempa. Klausytojų buvo prisirinkusi pilna salė.

Ekskursija. Kovo 28 d. kareiviai, kurie greit išvyks atsargon, surengė ekskursiją į Klaipėdoj esančią „Eksporto“ b-vę ir celulozos fabriką. „Eksporte“ visi pamatė, kaip yra gaminami iš supirktų iš ūkininkų kiaulių bekonai, už ku-

riuos siunčiant Anglijon gaunama dideli pinigai. Ten pat buvo paaiškinta, kokia yra nauda Lietuvai ir ūkininkams, įvedant Lietuvoje pieno ir kiaulių ūkius ir buvo kviečiama, grįžus į namus, šiuo ūkiu daugiausia verstis.

Celiuliozos fabrike visiems teko pamatyti galingas mašinas, kurios apdirba medį ir iš jo pagaminą įvairios rūšies popierį. Fabrikoj dirba apie 1000 žmonių ir pagamina tiek popierio, kad galima net išvežti į užsienį.

Be to, grįždami, uoste apžiūrėjo „Prezidento Smetonos“ laivą. *A. Šl.*

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Paleistiams iš kariuomenės atsargon kareiviams kovo mėn. 22 d. Valstybės teatre buvo rodoma mūsų žinomo dramaturgo P. Vaičiūno „Tuščios pastangos“.

Ainis.

1 gusarų D. L. Et. K. Jonušo Radvilos pulkas.

Kovo 29 d. gusarams buvo ypatinga diena. Iš pat ryto naujokai rūpestingai rengėsi prie svarbaus jiems įvykio.

Minėtą dieną pulko naujokai priiminėjo priesaiką. 10 val. ryto visas pulkas gusarų salėj klausė kapeliono kun. J. Vaišnoro laikomų pamaldų, kurių metu grojo gusarų orkestras. Po pamaldų kapelionas pasakė pamokslą, kuriame pabrėžė priimančios priesaikos svarbumą, nurodydamas, kad priimantieji priesaiką kariai užsideda labai sunkias, svarbias, atsakomingas, o kartu ir garbingas, kilnias pareigas. Dėl to jis ragino jaunuosius karius priimti priesaiką iš gilios meilės, nuoširdžiai. Jis taip pat priminė, kad priesaiką priiminėdavo ir mūsų garbingi seneliai, kurių darbai gali būt mums pavyzdžiu; priiminėjo priesaiką ir garbingi mūsų savanoriai, kurių dėka mes šiandien esame laisvi.

Po to visi naujokai buvo prisaikinti.

Po priesaikos l. e. pulko vado p. pulk. leit. Engmanas šio garbaus įvykio proga sveikino naujai prisiekusius jau ne kaip naujokus, bet kaip gusarus, ragindamas juos ir toliau sąžiningai eiti savo svarbias pareigas. „Prisiminkite šiandien jūsų iškilmingai ištartus priesaikos žodžius visuose jūsų svarbiuose darbuose; kovų audrose šie žodžiai nurodys jums, kaip reikia veikt, o tėvynės ir tiesos meilė jus darbuose stiprins“. Griausmingas gusarų „valio“ palydėjo vado žodžius.

Po to gusarai pakelta nuotaika ir pasiryžimu, kurį reiškė jų veidai, priesaikos priėmimo iškilmes baigė iškilmes maršu. *V. p. V. Petkevičius.*

Gusarų kinas.

Kovo 28 d. kariams buvo rodoma filma — „Geltonųjų velnių naguose“, kur vaizduojama vieno amerikiečių kariuomenės dalies, esančios Kinuose, naujoko žygiai, jo sumanymas, drąsa ir pasiaukojimas.

Gusarai turi labai gerą ir rimtą pramogą—savo kiną. Kinai veikia prieš kiekvieną šventadienį ir patį šventadienį. Kiekvieną kartą demonstruojama nauja filma. Prieš šventadienį filmos rodomos gusarams nemokamai, šventadieniais visi kariai, o taip pat ir šauliai, moka tik po 50 centų. Šiaip publikai (civiliams) įėjimas taip pat nebrangus.

Filmos visada parenkamos kariškos ir apskritai auklėjančio pobūdžio. Filmas visada palydi graži, išpūdinga muzika, kuri maždaug atitinka ekrano paveikslams. Pakaitomis groja radio-gramofonas su garsiakalbiu ir, dar kol kas, nedidelis, bet susigrojęs gusarų stygų orkestrėlis.

Idomios gusarų kino filmos, jų didelė salė, gera tvarka (salės tvarkos nuolatinis prižiūrėtojas yra vyr. pusk. V. Petkevičius), gusarų mandagumas su svečiais ir tarp savęs labai patinka Kauno, ir ypač artimesnei Žaliojo kalno, visuomenei, kuri gausiai lanko gusarų kiną.

Dalyvis.

Atskira artilerijos grupė.

Vakariniai kursai. Nuo š. m. vasario mėn. antrosios pusės — vėl atgaivinti vakariniai puskarininkių kursai. Be to, įsteigti ir analfabetams vakariniai kursai. Kol kas dėstoma tik lietuvių kalba ir aritmetika. Mokoma po 3 valandas per savaitę. Moko grupės karininkai, o puskarininkiams lietuvių kalbą sutiko dėstyti buv. gimnazijos mokytoja ponia Babickienė.

Dainavimas ir orkestras. Grupė jau seniai rūpinosi sudaryti pastovesnį mėgėjų orkestrą ir patobulinti dainavimą. Orkestras jau prieš du metus buvo gana sunkiomis sąlygomis įsteigtas ir kiek pralavintas skambinti, bet po kiek laiko, dėl lėšų stokos ir skambinančių skaičiaus nepastovumo, buvo nustojes veikti. Tik šiemet nuo kovo mėn. 1 d. pavyko sutvarkyti reikala žymiai geresnėmis sąlygomis. Mat grupės vado energingo patarimo dėka, ir karo apygardos viršininkui sutikus, buvo gauta pastovesnės lėšos, iš kurių pakaks pasisamdyti orkestro ir dainavimo vedėją.

Nuo kovo 1 d. pradėtos pamokos. Pamokų būna 4 kartus per savaitę. Orkestrą mokyti nebrangiai sutiko Kauno konservatorijos auklėtinis p. Kiškis.

Pasibaigė čiuožimo sezonas. Šiemet, kaip ir pereinamais metais, esamame grupės parke buvo įrengta čiuožykla. Čiuožykla yra K. S. D-ios grupės skvriaus žinioje. Šiemet čiuožykla, parodžiusi žymiai mažesnę gyvumą, kiek peranksti ir užsidarė. Matyt, jau praėjo pirmasis susidomėjimo laikas. Kiek daugiau lankėsi grupės ir gretimų dalių kareiviai. Buvo pasižadėjęsi lankyti čiuožykla ir karo mokykla, bet mažai teatsilankė.

Pajelmis.

Kariuomenės teismo kronika.

Nubaudė už pabėgimą. 3 pėst. pulko naujokas Švarcas Mauša - Jonas, išsiųstas 1920 m. spalio 10 d. karo ligoninėn gydytis, i ligoninė neatvyko, bet savavališkai pasišalino ir slapstėsi ligi šiu metų. Š. m. vasario 14 d., t. y. po 10 metų slapstymosi, niekieno neraginamas pats atvyko į Kauno karo komendantūrą ir pareiškė esąs dezertyras.

Kovo 25 d. kariuomenės teismas naujoką Švarcą Mauša - Jona už pabėgimą iš kariuomenės nubaudė 3 metais sunkiųjų darbu kalėjimo, atėmė iš jo kario vardą ir išmetė jį iš kariuomenės tarpo.

Nubaudė už mušimą. 1-jo pėst. pulko gr. Stankevičius Marijonas, būdamas š. m. vasario 15 d. virtuvės budėtoju, isakė jaunam kareiviui Židonui paimti ir nunešti iš kuopos klasės į virtuvę maišą su bulvėmis. Tačiau Židonis kažkodėl nepaklausė ir mėgino iš kareivinės pasprukti laukan, kad netektu nešti. Tada grand. Stankevičius, nieko nelaukdamas, besprunkantį jauną kareivį Židonį pasivijo „apdovanojo“ jį už neklausymą antausiais. Bet tas „apdovanojimas“ grand. Stankevičiui, kaino vyresniam, vis dėlto pigiai neapsėjo, nes pulko vadas už tai jį atidavė pulko teisman. Kovo 2 d. teismas pripažino grand. Stankevičių kaltu ir nubaudė jį 2 mėnesiais karo kalėjimo ir atėmė iš jo grandinio laipsnį. Nuteistasis Stankevičius dar mėgino skustis kariuomenės teismui, kad pulko teismas neteisingai jį nubaudė, bet ir čia nieko nepešė: kovo 25 d. kariuomenės teismas pulko teismo sprendimą patvirtino ir nuteistojo Stankevičiaus kasacijos skundą atmetė.

Iš savanorių gyvenimo.

Kauno m. ir apskr. savanorių suvažiavimas.

Kovo 29 d. Kaune, dr. V. Kudirkos pradžios mokyklos salėi, įvyko Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių sąjungos Kauno skyriaus narių suvažiavimas.

Suvažiavima atidarius ir pagerbus žuvusius savanorius ir 1930-31 m. mirusius skyriaus narius (per metus iš viso mirė 7), pirmučiausia ats. gen. št. plk. ltn. S. Zaskevičius laikė paskaita „Savanorių ideologija“. Prelegentas plačiai anibūdino didįjį 1931 m. sukilimą Lietuvoj, jo kovas, sukilėlių dvasia ir ko trūko šiam sukilimui, kad jis būtų buvęs laimėtas. Pagaliau pabrėžė mūsų 1918-1920 m. savanorius nepriklausomybės kovų metu ir ka jie dabar turėtų daryti. Prelegentui suvažiavimas triukšmingai ir ilgai pluojo.

Po paskaitos skyriaus valdyba pranešė apie savo darbą. Būta gražių užsimojimų, bet iki šiol jie dar tebėra neįvyk-

dyti. Buvo mėginta atidaryti beraščiams savanoriams kursai, bet į tuos kursus vos keli teuzsirašė ir jie negalėjo įvykti. Nariams buvo duodama paskolos ir neturtingiems nariams arba mirusių savanorių našlėms nedidelės kartais pašalpos. Taip pat nedidelės pašalpos buvo suteiktos ir keliems mirusiems neturtingiems nariams palaidoti.

Išrinkta 33 atstovai į visuotinį sąjungos atstovų suvažiavimą, kuris įvyks balandžio 18 — 19 d. Kaune. Į naują skyriaus valdybą išrinkti: J. Mikoliūnas, J. Ramanauskas, L. Šeštakauskas, J. Jonikas ir J. Kareckas. Į revizijos komisija: J. Kalnėnas, St. Čepas ir A. Tamašauskas. Garbės teismas išrinktas iš šių asmenų: ats. plk. ltn. P. Gužo, ats. gen. št. plk. ltn. S. Zaskevičiaus ir ats. mjr. P. Rusėcko.

Suvažiavimas įgaliojo prezidiumą asmeniškai pasveikinti Respublikos Prezidentą ir ministerį pirmininką, o raštu kitus savanorių gyvenimui artimus ministerius, kariuomenę, vilniečius ir savo ideologija artimas savanoriams organizacijas.

Po suvažiavimo prezidiumas tuojau nuvyko pas Respublikos Prezidentą ir ministerį pirmininką pasveikinti. R. Prezidentas domėjosi savanorių gyvenimu ir klausinėjo apie jų reikalus.

Amerikos lietuviai-atsargos kariai.

Amerikos kariuomenės (didžiojo karo dalyviai) kariai — lietuviai ir taip pat tarnavę Lietuvos kariuomenėje bei dalyvavę Klaipėdos atvadavime yra susiorganizavę Amerikoj į lietuvių legioną. Vietoj pas mūs vadinamų skyrių, ten vadinasi postai.

Broklyno legiono postas kovo 8 d. buvo susirinkęs aptarti savo reikalus. Pasirodo, kad yra ruošę šokių vakarus, su kitomis organizacijomis ruošę Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuvių minėjimą ir t. t. Nutarta balandžio 18 d. suruošti šeimynišką legiono vakarą tarp savęs susipažinti. Priimtas naujas narys-vienas Lietuvos kariuomenės atsargos vyr. puskarininkis.

Toliau buvo svarstomi narių ekonomiškų reikalai. Svarstant naujai išleista Amerikos karių bonuso reikalą, paaikškėjo, kad legiono nariai yra tokio pat šiuo reikalu nusistatymo, kaip ir kitos amerikiečių karių organizacijos. Pageidauta, kad didžiojo karo veteranams (Amerikos kariams) bonusas turi būti apmokamas grynais pinigais, bet ne bonų paskolomis, kaip dabar, nes už bonus valdžia ima 4½% palūkanų. Pagal dabartinį įstatymą bonai visai būtų apmokami tik 1945 m., kada daugelis veteranų būtų mirę, o kiti geresnį gyvenimą įsikūrę ir t. t. Todėl pageidauta valdžios skiriamą karo dalyviams pagalbą dabar gauti. Taip pat pareiškė savo nepasitenkinimą ir pensijos įstatymo tvarka. Tuo atžvilgiu nutarta remti kitų karo dalyvių organizacijų pastangas tuo reikalu.

Be to, legiono posto susirinkimas nutarė remti lietuvių demokratų klubo rengiamus vakarus lietuvių bedarbių naudai.

Tauragės moterų šaulių skyrius smarkiai veikia.

Skyrius jaunas, bet valdyba darbšti ir energinga: moka įtraukti naudingam darbui visas jėgas. Kovo 28 d. buvo labai gausingas susirinkimas su labai plačia dienotvarka. Į susirinkimą atvyko daug naujų ponių ir p-lių, kurios su noru įstojo į šaulių eiles. Susirinkimas apsvarstė daug klausimų: karių kapų tvarkymas, uniformos išsigijimas, ekskursijų ruošimas, vakaro suruošimas ir kit. Išrinkta komisija karių kapams sutvarkyti. Tauragės kapinėse yra palaidoti du karininkai: a. a. Kybartas, žuvęs kovose už Vilnių, ir Hessas, žuvęs nuo Tauragės pučistų. Šių Tauragės gyventojams brangių didvyrių kapus ir nutarė šaulės moterys gražiausiai išpuošti, nes iki šio laiko jie buvo apleisti. Yra vilties, kad skyrius išaugs į stiprų ir drausmingą vienetą ir daug pasidarbuos namų statyme: juos parems pinigais. Jau nutarta ruošti įdomių balių, iš kurių, berods, pelną skirs statymo fondui.

I-mas šaulių būrys smarkiai organizuoja chorą. Į chorą rašosi visi veiklesnieji inteligentai. Chorą vesti sutiko

gabus muzikas p. Strolia. Šaulių teatras jau pradeda ruošti naują veikalą „Rudens smuikai“.

Būrio vad. ats. vyr. Itn. Remeika daro rikiuotės pamokas su šauliais, kurie kariuomenėje netarnavo, kas sekmadienį. Šauliai jas uoliai lanko. Šaulių rėmėjų būrys nerodė judrumo, bet gal su pavasario linksmybėmis pabus.

Panaikinus moksleivių šaulių būrį, moksleiviams teko nusiminti, bet, įvedus kariško paruošimo pamokas, jie atsigavo. Pamokos atliekamos tvarkingai ir nuo kariško parengimo pamokų nė vienas nebėga.

A. G.

Jūra, Marijampolės apskr.

Kovo mėn. 8 d. įvyko 23 Jūros š. būrio visuotinis narių susirinkimas. Surengtas 2 m. mirties sukaktuvių s-gos įkūrėjo Vl. Putvinskio minėjimas. Įsteigta sporto sekcija iš 15 šaulių, tame tarpe 3 šaulės seselės. Rinktinės vad. tikrino šaulių karišką pasirengimą. Susirinkime dalyvavo 51 asmuo. Vakare būrys šaulių namų salėj suvaidino 3 veiksmų dramą „Ant bedugnės krašto“. Vaidinimas pavyko. Gavėnios metu šioj apylinkėj buvo dar pirmas tokis miestų pavyzdžių vakaras. Tai tikrai darbštūs šauliai savo šefo minėjimą pažymėjo nepaprastu dalyku.

Vytautas.

II Gudeliai, Marijampolės apskr.

Kovo 15 d. 3 II Gudelių šaulių būrys turėjo visuotinį narių susirinkimą. Paminėta ir pagerbta a. a. š. Vl. Putvinskis. Suorganizuota šaulių ugniagesių komanda. Rinktinės vad. laikė paskaitą tema: „Gynimasis nuo chemiškų karo priemonių“. Paskaitos klausė 104 asmens. Į būrį įstojo 11 naujų kandidatų.

Gaisras.

Prieni.

Kovo m. 22 d. įvyko 11 Prienių šaulių būrio visuotinis narių susirinkimas. Rinktinės vad. laikė pamoką apie kariško pasirengimo pagrindus ir paskaitą: „Gynimasis nuo chemiškų karo priemonių“. Klausytojai šiomis paskaitomis buvo labai patenkinti.

Nemunas.

Veliuona.

Daug metų teko vargti Veliuonos šaulių būriui, neturėjus nuolatinės pastovios vietos patalpinti būrio raštinei ir bibliotekėlei. Keletą metų Veliuonos šaulių būrio branduolys — raštinė ir bibliotekėlė — buvo laikoma Veliuonos miestelyje Pakalniškių (mažazemių) kaime šaulių K. J. ir A. Kučinskių būte. Čia pat buvo daromi ir šaulių susirinkimai. Pažymėtina, jog šauliai Kučinskai parodė tikrą šauliškumo pavyzdį — už duotas šaulių būrio raštinei ir bibliotekėlei patalpas iš šaulių būrio neimdavo atlyginimo, nereikalavo nuomos, nors patys dėl to neperdidžiausiam būte turėdavo vargti ankštai gyvendami.

Bet 1930 m., būrio vadovybės pastangomis, Veliuonos šauliai pil. Cvirkos namuose įsitaisė būrio štabą ir šiandien čia koncentruojasi visas Veliuonos šaulių būrio gyvenimas. Būrio štabas yra nedideliame ir jaukiame ant antrojo aukšto kambary. Pats kambarys švarus, tvarkingas. Visur matyti griežta tvarka ir kariška drausmė. Įėjęs pajunti karišką dvasią.

Dažnai čia susirinkę šauliai bei šaulės, ypač šventadieniais, skaito periodinę spaudą: „Trimitą“, „Kari“ ir kitus laikraščius.

Būrio štabas dabar, kol kas, Veliuonos šauliams atstoja beveik ir skaityklą.

Korespondentas.

Mokytojų seminarijos auklėtinių ekskursija.

Kovo mėn. 26 d. 9 pėst. pulką aplankė Marijampolės mokytojų seminarijos auklėtiniai. Ekskursijos tikslas — su pažindinti būsimuosius tėvynės gynėjus su įvairiais pėstinikuose vartojamais ginklais ir parodyti realybėje mūsų kariškių įdomų ir linksmą gyvenimą.

Mokytojų seminarijos kariško paruošimo instruktoriaus ir šios ekskursijos vadovo kap. Brizgio rūpesniu buvo parodyta ekskursantams ne tik kariškių vidaus gyvenimas, bet taip pat buvo su pažindinti su įvairių ginklų (minosvaidžių, bombosvaidžių, sunk. ir lengv. kulkosvaidžių ir rankinių granatų) ypatybėmis, veikimu ir jų vartojimo būdais.

Ypač ekskursantams paliko mokomoji kuopa. Jie pamatė mokomoj kuopoj ne tik kariškių vidaus gyvenimą, kari-

vių, rūbų, šarvų pavyzdinę sutvarkymą, bet ir pačių vyteniečių dvasią ir gerą nuotaiką. Be to, apžiūrėjus kariškas, mokomiečiai savo svečius palinksmo — padainuodami keletą gražių, linksmų dainelių.

St. Danilevičius.

Kursai skiltininkams.

Kaip kasmet, taip ir šiemet, Kauno rajono tuntas su ruošė savo vienetų vadams - skiltininkams kursus. Jų vadovu paskirtas paskt. Pečiūra, adjutantu — skiltn. Z. Petkevičius. Kursai būna kas sekmadienį Kauno „Aušros“ berniukų gimnazijos rūmuose tarp 15 ir 17 val.

Lankytojai (per 60 žmonių) suskirstyti į dvi draugoves: berniukų ir mergaičių. Joms (draugovėms) vadovauja vyr. skiltn. Kizelevičius ir vyr. sk. Vizgirdaitė.

Ligšiol nuo kursų atidarymo — sausio mėn. 25 dienos išklaudyta rimtų prelegentų daug gražių ir įdomių skiltininkams paskaitų, pav.: sktn. A. Saulaičio „Skautų ideologija“, sktn. M. Martinaičio „Skiltininkas - vad. „Skilčių sistema“ „Skautiškoji ir neskautiškoji literatūra“, pasktn. V. Pečiūros, „Skautų žaidimai ir t. t., pasktn. S. Jakšto „Stovyklavimas“, „Skautų organizacija“, pasktn. Itn. E. Petrausko „Sportas“, ats. leit. Dainausko „Nuodingos dujos ir t. t.“ ir dar daug kitų reikalingų ir būtinų skiltininkams. Be to, skiltininkės, atsiskyrusios nuo berniukų, išklausė dar keletą paskaitų — pašnekesių iš savos srities.

Kovo mėn. 22 d. buvo tų kursų smarkios ir trukšmingos pabaigtuvės.

Susirinkus 16,30 val. kursų vadovybei, tuntininkui vyr. sktn. kap. Šenbergui ir svečiams, pasižiūrima pavyzdinės skilties sueigos, kurią atliko paskt. Čepas. Po to eina „diplomų“ dalinimas ir kursų vadovo ir tuntininko kalbos. Kursų vadovas padėkojo lankytojams - skiltininkams už punctualumą, kantrumą ir darbštumą. Tuntininkas savo kalboje priminė skiltininkams jų darbą, palinkėjo būti tikrais skautų vadais.

Bolius Švilpukas.

Futbolo Lygos suvažiavimas. Balandžio mėn. 12 d., Kaune, Vytauto parko pavilijone įvyks visuotinis Futbolo Lygos suvažiavimas.

Stalo teniso klūbas. Iniciatorių grupė, kurios priešaky stovi Strazdas ir Podzelveris, steigia Kaune stalo teniso (ping-pongo) klūbą. Pagal įstatus numatoma, kad stalo teniso klūbas galės turėti savo sekcijas ir provincijoj.

Lietuva — Estija. Estų futbolo lyga pasiūlė tarpvalstybines Lietuvai — Estijai rungtynes suruošti Taline birželio mėn. 9 d. ir tarp miestines birželio 10 d.

Sportininkai bus apdrausti. Sportininkų apdraudimo komisija, kuri yra sudaryta prie Sporto Lygos, jau paruošė sportininkams apdrausti statutą. Pagal šį statutą, greitu laiku bus pradėta vykdyti sportininkų apdraudimas nuo nelaimingų atsitikimų, kurie įvyksta sportuojant.

Ir šiemet turėsime trenerį. Futbolo lygos kviečiamas Kaunan balandžio pradžioje atvyksta futbolo treneris p. Dittrichas, kuris ir praeitais metais treniravo mūsų futbolininkus ir gerai juos paruošė.

Matysim austrus ir čekus. Futbolo lyga sudarė sutartį dvejom rungtynėm su žinoma Vienos profesionalų komanda W.A.C. Rungtynės įvyks Kaune birželio mėn. 20 ir 21 d. d. Taip pat sudaryta sutartis su Čekoslovakijos klūbais „Nachod“ ir „Teplizer Sportklub“, kurių komandos žais Kaune birželio mėn. 13 ir 14 d. d. ir liepos mėn. 4 ir 5 d. d. su mūsų rinktinėmis.

Spalvotų sportininkų olimpiada. Kolonialės parodos metu Paryžiuje įvyks Prancūzų kolonijų sportininkų olimpiada, kurioje dalyvaus negrai ir kiti spalvoti sportininkai.

Vietoj dviejų ratų — vieną ratą.

Iki šiol Klaipėdoje buvo žaidžiamas futbolas du ratu: pavasario ir rudens. Tokią žaidimo tvarką, kol mažas futbolo komandų skaičius, buvo galima pritaikinti, bet prie dabartinio skaičiaus, kuris siekia per visas klases per 60 komandų, du ratu žaisti jau negalima, nes labai ilgai užtruktų.

Todėl Klaipėdos krašto futbolo sekcija nutarė šiais metais visas rungtynes praveisti vienu ratu, išskyrus tik tas komandas, kurios žaidžia lygos klasėj.

Futbolas Klaipėdoj.

Netrukus prasidės Klaipėdoj futbolo rungtynės dėl pirmenybių. Pirmos rungtynės bus balandžio mėn. 12 d. Pasiruošti šiek tiek artėjančioms rungtynių pirmenybėms, KSS I-oji sen. k-da pakvietė kovo mėn. 22 d. draugiškoms rungtynėms pernykštį I-os klasės nugalėtoją V. f. R. (Verein für Rasenspiel). Iš šių rungtynių KSS išėjo nugalėtoja, laimėdama 3:2.

Reikia pabrėžti, kad KSS I-oji komanda, savo žaidimo taktika, yra netoli atsilikusi nuo lygos klasės. Sekant rungtynes buvo galima pastebėti, kad ji yra rimtas priešas kai kurioms vietinėms lygos klasės komandoms.

Tuojuo po I klasės komandų žaidimo žaidė tų pačių sąjungų II klas. Šioje klasėje KSS k-da sudaryta iš vienu būtiniosios tarnybos karių. Daugelis jų išeina į atsargą ir norėdami dar paskutinį sykį pasirodyti, pasikvietė draugiškoms rungtynėms „V. f. R.“ II k-dą. KSS II per visą žiemą turėjo daug rungtynių, žaidėjai tarpusavy buvo gerai susižaidę, todėl jai didelio vargo nebuvo nugalėti ir ši priešą. Laimėjo 4:2.

L. K-ckas.

Kuopos dujų instruktoriaus pareigos vokiečių kariuomenėj.

Nagrindėdamas pernai išleistas taikos metui nuo dujų gintis vokiečių instrukcijų kuopos dujų instruktoriaus pareigas, „Milit. Wochenblatt“ išdėsto to paties instruktoriaus pareigas ir karo metu, kurios suglaudus šitaip atrodo.

Dujų instruktorius turi įeiti į kuopos vado komandos grupės sudėtį ir būti jo techniniu referentu. Prieš numatomas kautynes jis turi dujų atžvilgiu tinkamai įvertinti aplinkybes, atsižvelgdamas į šiuos momentus.

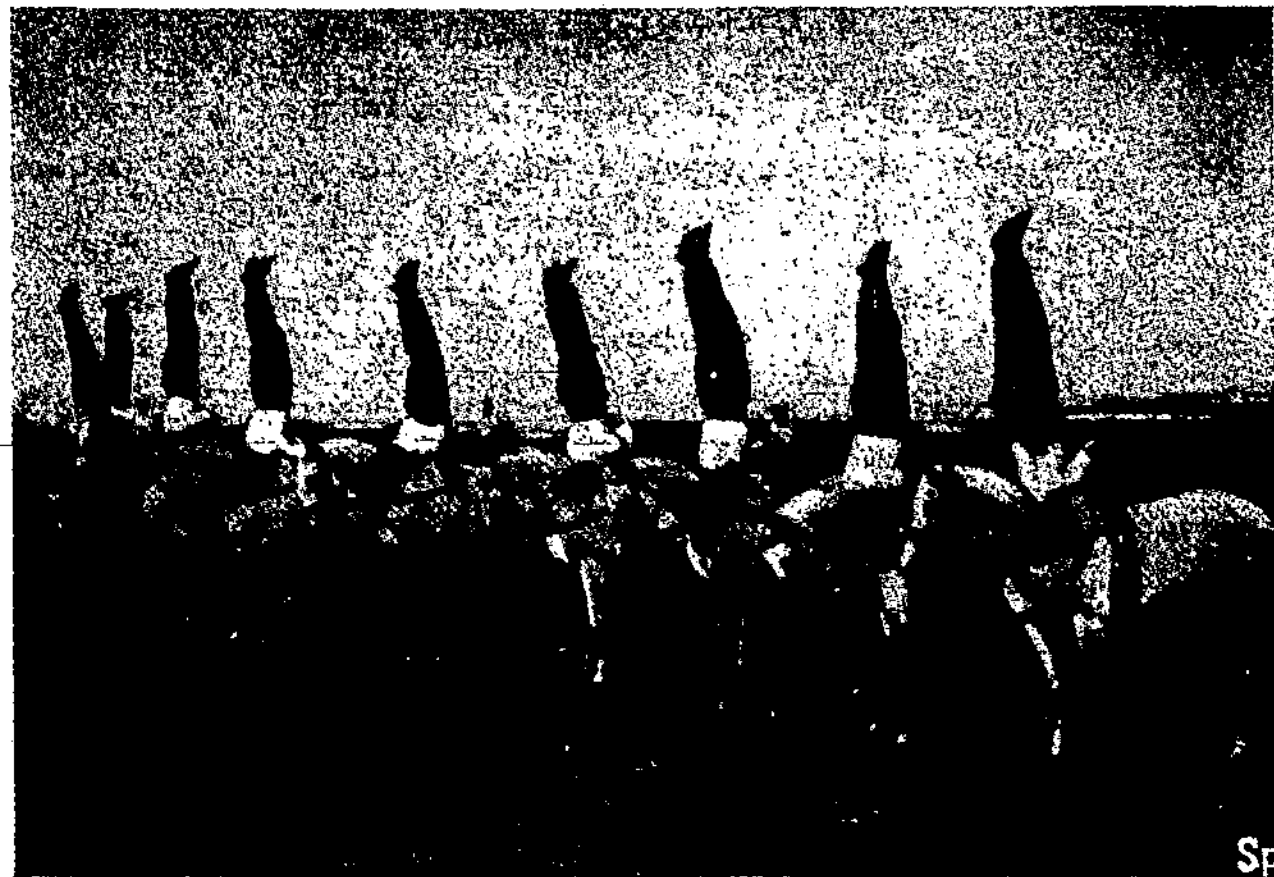
1. *Priešas ir kautynių aplinkybės:* ar priešas turi galimumo vartoti chemines priemones ir ar jų vartojimui esamos aplinkybės nesudaro palankių sąlygų.

2. *Vieta:* kokie vietos punktai arba rajonai yra patogūs cheminių priemonių vartojimui, arba bent kokie vietos ruožai gali būti netaip pavojingi.

3. *Oras.* Kokie meteorologiniai daviniai labiau palankūs ir atvirkščiai — kokie kliūdo vartoti chemines priemones. Kokia vėjo linkmė.

4. *Lėktuvų pavojus.* Kur yra gerai prieinami prieš lėktuvams bombarduoti punktai; ar tuo metu oro sąlygos leidžia priešui mėtyti bombas su nuodingomis medžiagomis.

Visi šie momentai turi būti suglaustai ir trumpai išdėstyti kuopos vadui prieš išleidžiant pirmąjį kautynių įsakymą, o toliau dujų instruktorius seka, kad kuopos vadas ko nors

Anglų karaliaus gusarai „saliutuoja“ kojomis.

iš jo pranešimo nepamirštų ir pakartoja jam aplinkybes. Tuo pačiu metu dujų instruktorius kuopos vadui praneša savo samprotavimą dėl dujų vartojimo: ar jas turėti paruoštas pavojui ar ne, ir kur reikia padaryti dujų žvalgymas. Ši žvalgymą kuopos dujų instruktorius organizuoja savarankiškai, pats betarpiškai vadovaudamas, arba tinkamai instruodamas dujų žvalgus. Į dujų instruktoriaus pareigas įeina esančių pakely vietos objektų-kaimų, miškų ir t. t. žvalgymas. Jis turi surasti tokius kelius, kuriais einanti kuopa kuo mažiausiai būtų varginama dujų vartojimu, tai reiškia, kad kuo trumpiausiai būtų su dujų vartojimu. Postovio metu dujų instruktorius rūpinasi kuopos nuo dujų gynimu, imdamasis visų reikiamų priemonių. Prasidėjus kautynėms, dujų instruktorius visą laiką būna su kuopos vadu, kuriam ir padeda dujų technikos srity. Vakare, kai atvyksta gurguolė, jis rūpinasi dujų vartojimo pakeitimu ir jų remontu. Kiekvienu atveju, dujų instruktorius su komanda gali būti kuopos vado nusiųstas į dujų užnuodytą rajoną gelbėti ten pasislėpusių kautynių dalyvių.

Jei kuopa, negalėdama išvengti užnuodyto rajono turi jame sustoti, dujų instruktorius turi imtis priemonių šį rajoną nuo dujų išvalyti, arba — degazuoti, pranešant apie tai kuopos vadui. Be to, jis įspėja kautynių ir maisto gurguoles, kad, kol dujoms užnuodytas rajonas bus išvalytas — degazuotas, ten jos nevyktų. Jei pasitaikintų dujomis užnuodytų karių, tai tik su kuopos vadu būdamas dujų instruktorius galės tinkamai išnaudoti visas dujų užnuodytiems evakuoti priemones, duodamas atitinkamus jiems evakuoti nurodymus.

Anglų karo laivyno manevrai.

Kovo mėn. įvyko dideli anglų karo laivyno manevrai Atlanto vandenyne tarp Gibraltaro ir Madeiros salos. Manevrai tęsėsi 4 dienas. Juose dalyvavo per 100 karo laivų. Manevrų metu buvo bandomi nauji karo lėktuvai (hidroplanai).

Prancūzų karo aviacijos manevrai.

Šiomet Prancūzijoje bus surengti dideli karo aviacijos manevrai ir kartu priešlėktuvinės apsaugos bandymai Nancy ir Lyone. Šiuose bandymuose dalyvaus tų vietų atsarginiai ir visuomenė.

Mumijos kerštas.

Prieš dvejus metus vienoje iš „Amerikos Muziejaus“ New Yorke salių stovėjo Egipto mumija. Egipto mumija, kaip tinka bendrai mumijoms, padarė daugybę nemalonumų. Kiekvienas, kas buvo neatsargus ir palietė seną relikviją arba ilgiau į ją žiūrėjo, susilaukė nelaimių: sirgo, menkėjo arba tapo vargšu.

Bet visa tai niekai palyginus su tuo, ką dabar sužinojo Amerikos spauda. Muziejaus tarnautojai kažin kaip, būdami kalbų įtakoje, pagrasė streiku, jeigu mumija nebus paimta iš laikymo vietos. Mumiją pašalino — naktį tylutėliai pašalino iš muziejaus parodos salės ir paslėpė rūsyje. O jos vieton muziejaus direkcija pastatė jos kopiją, padarytą New Yorke.

Praėjo metai. Muziejų aplankė žinomas egiptologas iš Pietų Amerikos. Jis iš karto pamatė apgavimą ir pagrasė, kad ims rašyti Pietų Amerikos spaudoje ir nurodys, kad muziejus New Yorke 20-tame amžiuje stato parodai dirbtinę mumiją vietoje tikros.

Muziejaus direkcija paaiškino mokovūi teisybę ir parodė tikrą mumiją.

— Koks tikslas marinuoti čia tą seną egiptėną? — paklausė egiptologas. — Parduokite geriau man, ir aš pasiimsiu ją drauge į Buenos Aires.

Pardavimas įvyko, ir mumija naujame karste persikėlė į garlavį „Kolumbin“.

Plaukdamas garlaviais „Kolumbin“ nuskendo. Dabar mumija guli Atlanto vandens dugne. Amerikoje neabejoja, kad nelaimingojo laivo žūvimas mumijos paskutinis kerštas žmonėms, išdrįsusiems sutrukdyti jos ramumą.

Radio abonentai.

Pereitais metais radio abonentų skaičius buvo: Lietuvoj — 15.000, Latvijoje — 35.000, Jugoslavijoje — 41.000, Norvegijoje — 82.000, Šveicarijoje — 101.000, Lenkijoje — 236.000, Čekoslovakijoje — 280.000, Vengrijoje — 302.000, Danijoje — 420.000, Austrijoje — 423.000, Švedijoje — 480.000, T. Rusijoje — 2.270.000, Anglijoje — 3.327.000, Vokietijoje — 3.330.000.

Dezertyro Kernos „pyragai“.

I.

Puiki naktis. Šviesu lauke,
Nes mėnulis dangum plaukė
Ir pro langus kareivinių
Smarkiai švietė, po šimts plynų..
Veik visi saldžiai miegojo,
Tik Kerna viens pats galvojo:
„Nusibodo, velnias rautų,
Dar tris mėnesiai tarnauti...
O kitur gyvena žmonės —
Mums gryniausia tai svajonė.
Ten Brazilijoje, šneka,
Pieno upės netgi teka,
Auksą kalnuose ten semia,
O, suprantu, tai gyvena...
Bloga mūsų Lietuvoje...“ —
Vis niuriau Kerna galvojo: —
„Gal pasprukt iš kariuomenės
Į užjurių rojaus žemes?
Kas kad būsiu dezertyras,
Bet už tai turtingas vyras!...“

Štai išaušo gražus rytas,
Dangus lyg dažais dažytas:
Žydriai melsvas, saulė švietė,
Tartum džiaugtis savim kvietė.
Bet Kernos mus niurus veidas
Tartum būtų jis praleidęs
Gal tris naktis nemiegojęs
Apie rojų tik svajojęs.

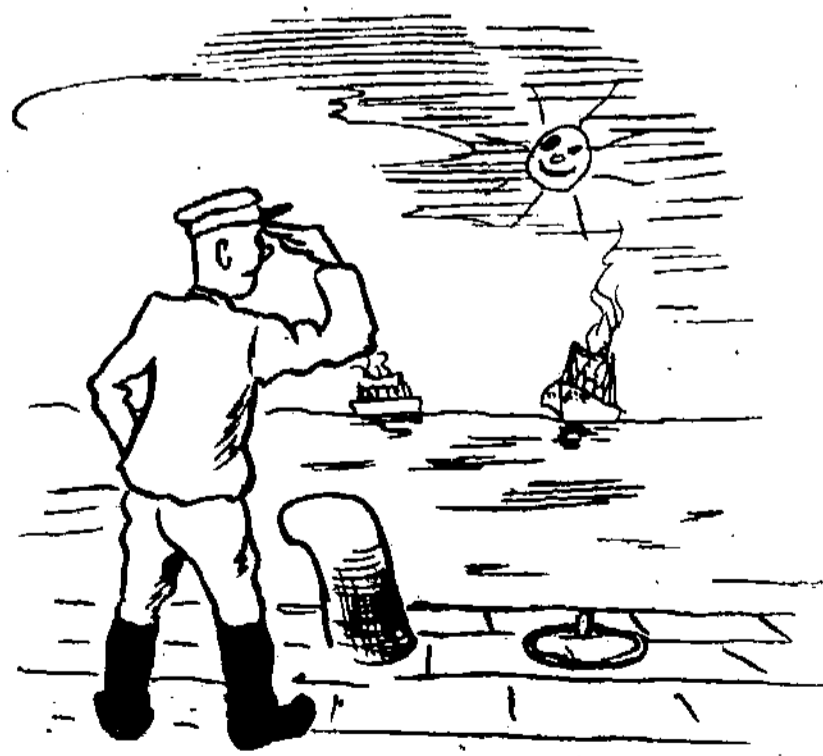

Jis nusprendė: — „Bėgti reikia —
Tegu kaip kas nori peikia...“
Apsidairė, nusispiovė
Ir slaptom iš pulko movė...
II.

... Ir pas tėvus jis atbėgo.
Jo nė kiek nevaržė gėda,

Kai tėveliams sumelavo
Kad atostogų jis gavo.
Dar be to jis sugalvėjo.
Kad pulke „prisbitkavojęs“:
Kažką pametė, pražudė
Ir dabar ant jo užplūdė,
Kad reikės užmokėti,
Gal teisman net atsisėsti...
Kaip gaudžiausiai jis mokėjo
Tėvui savo jis kalbėjo:
— Kad manęs nepasodintų,
Gal surasi šimtą, kitą,
Reik už nuostolius mokėti,
Arba amžinai sėdėti...
Sąžinė sūnaus negraužė,
Kai seneliai rankas laužė,
Kad tiktai jisai nežūtų,
Kad už mečnikius nekliūtų...
III.

Iki Hamburgo prišliaužęs
Kerna jau nagus sau graužė.
Litai baigti, maisto stinga —
Tol' Brazilija turtinga...
Vaikščioja po uostą vienas
Ir sau keikia vargo dienas.
Daug galvojo, ko jam imtis,
Ir pajuto jaukias mintis:
Kerna kaž nuo ko girdėjo,
Kad į laivą jau užėjus
Ir dėžėn kur pasidėjus,
Kol nuplaukia krantą, niekas
Jau tuomet nemes jį laukan.
Ir laimingai žmogus plaukia.
Kernai linksmas, jis niūniuoja,
Vėl krantais linksmas žygiuoja,

Ieško laivo, kursai gali
Jį nuvežt į „laimės“ šalį...
IV.

— O gi čia koks velnias sėdi?
Ei, greičiau lišk, dėde! —

Taip suriko storas balsas. —
— Ar vagis tu, ar nekaltas
Man vis tiek (čia nusikeikė),
Pasirodyk, mielas vaike!
Pasislėpusis dėžeje
Pasirodyt nenorėjo.
Gal kalbos jis nesuprato,
Ar drąsumo nepakako.
Bet, matyti, čia jūreivis
Tuo suprato, kad keleivis
Maža turi gero noro
Pasirodyti į orą.
Su keiksmų didžiausia krūva
Čiupo dėžę, kaip pakliuvo,
Iš vidaus iškratė
Ir išbalusį pamatė...
Mūsų Kerną! „Zuikis“, reiškia!
O jūreivis visai aiškiai
Kumščio kalba prakalbėjo —
Kernai kupron žodžius dėjo,
Ir atlikęs šitą darbą
Už apikaklės be vargo,
Kapitonui jį pristatė,
Kurs taipogi jį „aptašė“.

V.

Laivo pečiai, tartum čyščius —
Be jokios mielaširdystės,
Ne tiktai vien rijo kūrą,
Bet ir tuos, kurie jau skūrą
Vos iš karščio benulaikė.
O tarp jų ir Kerna trūsė,
Lyg pardavęs būtų dūšią:
Prakaitas upeliais srūva,
Vos iš nuovargio negriūva,
O paragint atsiranda
Vyresnysis tuoj ant sprando:
— Ką? Veltui mums duoną ėsi
Ir be bilieto norėsi,
Kad mes vežtume, šuns vaike?!..
Laikas poilsio paroje
Gan menkutis, bet svajoja
Kerna mūsų, lyg apsvaigęs:
„Kelias rojaus, takas laimės
Visuomet erškėčiais klotas...
Nebedidelis jau plotas
Vandenėlio skiria rojų.
Bus, oi bus gražus rytojus!..
VI.

Štai Brazilijos fazendos,
Lyg fantastiškos legendos...
Visur „dyvai“ neregėti,
Visus lygiai: brazilietį,
Arba mūsų dezertyrą
Laisvės nieks nevaržo vyro,
Nieks jo „leidžiamo“ neklausia...

Ugņim saulē kūnā prausia...
Tik fazendų gāspadoriai
Elgiasi kiek nepadoriai:
Kas tik nori duonos gauti —
Tā tuoj siunčia kelmus rauti,
Ar plantacijose kavā
Nuo stiebų rašyti varo.
Užvaizdos bauriausiai keikia

Ir mikliai botagu veikia,
O kas priešintis mēgina

Tā tuojau „vaišinti” ima.
Jū ir kumštis bāisiai kietas,
Lyg iš plieņo būt nulietas!...
Jū juodukams tai bepigu
Jū ir darbas bāisiai pigus,
Jie prie visako pripratē,
Nes blogiau dar yra matē,
Ir Kerna ķitāip galvojo:
„Rojus buvo Lietuvoje...”
Neķinia kā atiduotū,
Kad kas jiji iŗvaduotū.

VII.

Vos metus svetur iŗbuvēs
Kerna menkas ir iŗdķiuvēs
„Pyragus” tuos paragavēs,
Daug smarkiķi lupimū gavēs,
Tais paķiais ķeliais spygliuotais,
Kuriais svajom iŗviliotas
Taip noriai dezertyravo,
Lietuvon atgal vaķiavo.
Vēl, kaip tuomet jis apsvaigēs
Sau kalbējo: „takas laimēs
Visuomet erŗķēķiais bertas,

Bet aŗ jos nebesu vertas.
Rojus, laimē, tēviŗķelē —
Mūŗ Lietuvos ķemelē...”
Ir dabar, kai bausmē turi

Pro iŗpintus langus ķiŗri,
Visuomet tā pat kartoja:
„Gera mūŗ Lietuvoje,
Nors amķeli ķia sēdēķiau,
Bet vis tiek nebenorēķiau
Svetimū kraŗtū pyragū.”
Benerumŗa.

Geriausias ginklas.

Senas kareivis, norēdamas pasityķioti iŗ naujo-
ko, klausia:

— Koks ginklas kareiviui geriausias?

— Ŗakēs, — atsakē naujokas.

— Kodēl?

— Todēl, kad vienu dūrimu dvi skyles padaro.
„Flit”.

„Mūŗ Ŗinyņo” 10-meķio sukaktis.

Nors „Mūŗ Ŗinyņo” jubilejinis nr. iŗŗejo bai-
giantis 1930 m. (tai buvo laikraŗtiniķi metū sukaktis),
taķiau faktiŗkas „M. Ŗ.” 10 metū jubilejus buvo at-
ŗvęstas Ŗ. m. kovo 28 d.

„Mūŗ Ŗinyņo” 1 nr. pasirodē 1921 m. kovo mėn.
Tāja proga (III. 28.) artimiausi „Mūŗ Ŗinyņo”
bendradarbiai bei jo rēmējai susirinko Karininkū
Ramovēj draugiŗkam paminējimui bei kukliai vaka-
rienei. Dalyvavo vyr. Ŗtabo skyriū ir kai kuriū
Kauno iŗgulos daŗnū karininkai. Susidarē nedidelis,
bet vieningas ir solidarus būrelis.

Nuoŗirdķios kalbos, laisvi paŗnekesiai, charak-
teringi atsiminimai nejuķiomis dilino vakarā ir su-
darē rimtā nuotaikā. Labai iŗdomu pabrēŗti, kad per
visā vakarā, nors daug buvo kalbēta, visai neteko iŗ-
girsti iŗprastiņiū banaliŗķiū prakalbū bei tuŗķiavidu-
riū pagyrimū. Daugiausia buvo kritikos, tiek dēl
„Mūŗ Ŗinyņo”, tiek bendrai dēl mūŗ karininkū
spaudos darbo, — bet kritikos rimtos, pozityvios, pa-
sakysiu, draugiŗkos.

Labai daŗnai, kada mes kā nors kritikuojam bei
iŗvertinam, ķiŗrim labai siaurai, kaip iŗ paŗalinē arba
visai mums svetimā dalykā, tarytum pareinanķi tik-
tai nuo tam tikro asmens bei iŗtaigos. Ķia kaip tik
to nebuvo pastebēta. Visi drauge su „Mūŗ Ŗinyņo”
redaktorium, pulk. ltņ. Steponaiķiu, dķiaugēsi vie-
niņteliō mūŗ kariŗķojo Ŗurnalo laimējimais, sielo-
josi dēl kai kuriū jo Ŗepasisekimū bei trūkimū ir
planavo, galvojo dēl tolimesnio jo tobulējimo bei
iŗkilimo ligi kitū kraŗtū panaŗiū Ŗurnaliū. Be abejo,
daug kas iŗ tū kalbū bus panaudota ir gerāja link-
me pasireiķŗ „Mūŗ Ŗinyņe”.
M.

**Naujas analfabetū mokymo
metodas.**

Vienas Ķikagos universiteto profesorius, Wil-
liam Graya, sugalvojo naują analfabetams mokyti
būdā. Ŗiam tikslui jis paruoŗē ir tam tikrā kny-
gā, kuriā aprobavo ir jau iŗleido pati Ŗiemiiū Ame-
rikos vyriausybē. Uŗsienio spaudos Ŗiniomis, Ŗis
naujas prof. William Graya mokymo metodas pra-
neŗa visus iki Ŗiam laikui vartojamus analfabetū
mokymo metodus. Jis yra labai paprastas. Nemo-
kantis nei skaityti nei raŗyti beveik per valandā
laiko iŗmoksta kiek skaityti ir pasiraŗyti savo vardā
ir pavardē. Pagal Ŗi naują metodā analfabetai mo-
komi raŗyti tokiu būdu: storuose popierio lakŗtuose
arba vaŗko lentelēse didelēmis raidēmis iŗdroķiama
kiekvieno analfabeto vardas ir pavardē, jei norima
pirmiausiai iŗmokyti pasiraŗyti savo vardā ir pavar-
dē, kitais atvejais atskiri Ŗodķiai arba abēcēlē.

Pirma, analfabetas gerai iŗidēmi raidķiū formas
ir kuri laikā jomis vedķioja pirŗtu, kol jū forma iŗ-
tringa atminty ir pirŗto pajautime.

Po Ŗio, tū paķiū raidķiū formas jam duodama
vedķioti pirŗtu ant kito lakŗto popierio, toliau pri-
einama iki paiŗelio ir plunksnos.

Skaitymui vartojamos specialēs knygos, kuriū
pagalba iŗmokstama taip pat greitai skaityti.

Neatsilieķant nuo uŗsieniū, Ŗiuo mokymo meto-
du reikētu susirūpinti ir mūŗ Ŗvietimo instancijoms,
o ypaĶ kariuomenēs spaudos ir Ŗvietimo organams,
kuriems analfabetū mokymas ir sudaro daugiausia rū-
pesĶio.

Kariuomenės leidiniai.

„Mūsų Žinynas“ XX t. 73 nr.

Šiame nr. rašo: kpt. Vaivada. Lakūnų psichotechnika. Kl. P. Telefonistų signalistų mokymas. Prancūzijos sienų inžinerinė apsauga. B. Blaveščiūnas. Atlanto perlėkimas Italijos lakūnų. J. Soots. Estų nepriklausomybės karai. P. Purėnas 1831 m. Lietuvos sukilimas. Dr. Matusas-Se-dauskas. Muravjovas. Apžvalgoj — kitų valstybių kariuomenės, kritika ir bibliografija.

„Kardas“, „Mūsų Žinyno“ priedas 4 (24) nr.

Šį kartą „Kardas“ labai aktualiai paliečia mūsų kariuomenės reikalus bei patį gyvenimą. Jo straipsniai, kaip tai: Keletas minčių kariuomenės dalių monografijų ir karo istorijos klausimu. Dėl vienos smulkmenos. Kelios pastabos dėl pėst. rik. st. 1 d. Novačinskio „Pamfletai“ ir kiti — verti dėmesio ir rimtesnio susidomėjimo.

Sunkiųjų kulkosvaidžių šaudymo lentelės. Vyr. št. Sp. ir švt. skyriaus leidinys 1931 m. Kaunas.

Pagaliau ir mūsų kulkosvaidininkai didžiai nudžiugs susilaukę be galo naudingos patogios naudotis ir labai praktiškos knygutės. Joje yra 10 pačių reikalingiausių šaudymo skaičiavimo lentelių ir kiti priedėliai. Lentelės labai ryškios, lengvai surandamos pagal antrašteles iš krašto ir dailiai atspausdintos stipriame pergamentiniame popieriuje. Viršelis taip pat labai patogus — minkštas ir stiprus. Formatas — mažiausias.

Nauji leidiniai.

Erich Maria Remarque. *Kelias atgal*. Romanas. Abi dalys. Išvertė Br. Raila. „Sakalo“ b-vės leidinys. 1931 m. Kaunas. 405 psl. + III. Kaina 5 lt.

Toji pat knyga vienu kartu pasirodė ir kaip „Naujo Žodžio“ leidinys. Bet ten tik I dalis. Skirtumas labai nedidelis — vien tik firma ir viršelis, bet viršelis daug menkesnis, labai banditiškas. Abiejų leidinių turinys tas pats, nes spausta vienoj spaustuvėj ir to pat autoriaus išversta.

Šis romanas yra tąsa to pat autoriaus knygos „Vakarų fronte nieko naujo“. Čia aprašoma, kaip vokiečių savanoriai — mokytojų seminarijos auklėtiniai — daug patyrę ir pergyvenę siaubingų kovų lauke, grįžta į savo gimtąjį miestą, kada jau karas be garbės baigtas, šalis nuvarginta, Vilhelmas nuverstas, viduj suirimas ir revoliucija. Kai kurie šių karo dalyvių prisitaiko naujose gyvenimo sąlygose ir gerai gyvena, o kiti jau nebegali rimti bei susitvarkyti naujose to pat taikos gyvenimo aplinkybėse ir daužosi su savo prieštaravimais bei iškrypimais.

Vyt. Alantas. *Artisto širdis*. Novelių rinkinys. 1930 m. Kaunas. 207 psl. Kaina 2 lt. 75 ct.

Šioje knygoje randame šešioliką neilgų apysakaičių bei novelių. Kai kurios jų gana egzotiškos, keistesnės, kitos daugiau įprastinės, gyvenimiškos. Vyraujančios temos — moterys, meilė ir jos įvairūs palydovai bei pasėkos. Vaizdavimo forma naujoviška, stilius ryškus. Pasiskaityti įdomu.

Julius Ginsbert. *Gyvoji torpeda*. „Dienos“ leidinys. 1931 m. Kaunas. 59 psl. Kaina 50 ct.

Šios knygutės turinį sudaro keletas trumpučių apysakaičių. Apysakaitės labai gyvos ir įdomios. Visose randame nepaprastų jūrininkų pasakojimų apie įvykius iš jūrų kautynių per didįjį karą. Daugelis atsidedę perskaitys tą knygutę, ypačiai kariai.

Kun. prof. F. Kemėšis. *Blaivus jaunimas ir kultūrinė pažanga*. 20 psl. Kaina 15 ct.

Dr. M. Endziulaitytė - Gylienė. *Jaunimo blaivinimas užsienyje*. 16 psl. Kaina 15 ct.

Abi knygutės išleistos Blaivybės dr-jos. Jomis propaguojama ir gilinama blaivybės idėja mūsų visuomenės tarpe, ypač jaunesniojoj karto. Ryškiai iškeliamą pagrindinę mintį, kad svaigalų vartojimas yra kiekvieno kultūros darbo priešas, kad sėkmingi kultūrininkai gali būti tik tie žmonės, kurie yra blaivo proto ir širdies, kad tik iš blaivo jaunimo galima tikėtis ateityje didžiųjų kultūros darbų.

Lietuvos Gaisrininkas 3 nr.

Medicina 1 nr.

Židinsys 3 nr.

Redakcijos atsakymai.

Alf. Štarui, P. Drevinskui, T. Virbalui, M. Venslovui, M. Gudinavičiui, A. Marčiulioniui, Al. Atučijui, J. Sakalauskui, St. Lukašiūnui, G. Miliūnui ir St. Savickui galvosūkių 12 nr. sprendimas įskaitytas.

A. Žukui. „Per pasiryžimą į laimėjimą“ netiks. Kitus žiūrėsime. Už honorarą („Kario“ 10 ir 12 nr. nr. įdėtų Tamstos korespondencijų) išrašėme „Kari“ nuo 10 nr. visiems metams.

Kl. Naudžiui. „Oda Vytauto Did. garbei“, „Kariškosios drausmės pradmens pradžios mokykloje“ ir encikl. žodynėlis netiks.

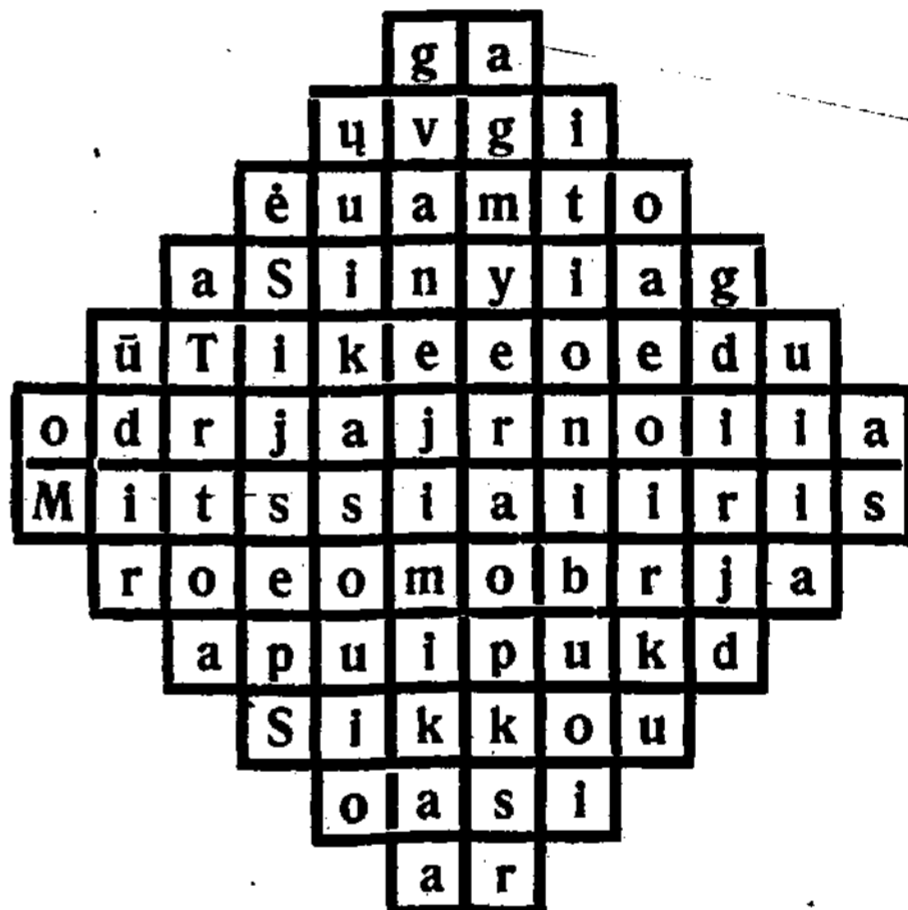
Galvosūkių 13 nr. sprendimas.

Lango stiklo keturkampį sulipdė iš trijų gabalų.

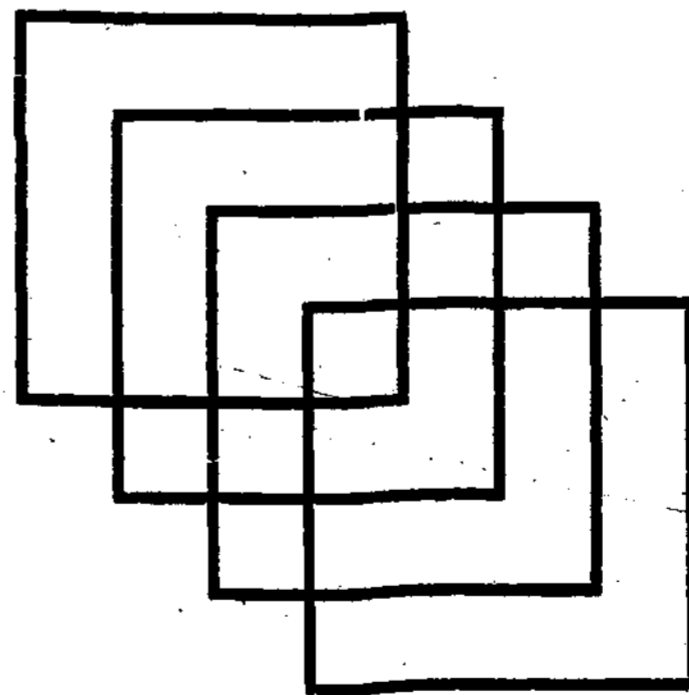
Gerai išsprendė šie asmens: 1) v. p. K. Visackas (2 ŠAB); 2) ats. j. p. Br. Jasiūnas (P); 3) gr. H. Mackevičius (1 p. p.); 4) Vl. Kirkilas (2 p. p.); 5) A. Kotleris (III KAŠ); 6) M. Gudinavičius (Š); 7) A. Marčiulionis (K); 8) M. Venslovas (P); 9) St. Lukašiūnas (Gžn.); 10) Vyt. Milaševičius (K).

Galvosūkis 15 nr.

(vertinamas — abu kartu — 3 taškais)

Šachmatų žirgo ėjimu perskaityti sakinį iš vieno, šiomečio „Kario“ numerio, įžangi-nio straipsnio (Sakinys truputį pakeistas).

Kiek kvadratų galima priskaityti šiame brėžiny?

Burnos higienai ir dantų priežiūrai

Vartokite tikrai

ODOL — dantų pasta.
ODOL — dantų milteliai.
ODOL — elexiras.

JAUNATVĖ VISUOMET NUGALI!

Jai palaikyti yra tik viena priemonė:
FABRIKO FLORANCE JAUNYSTĖS MUILAS

Jį vartodami, visuomet būsite jauni, gražūs ir galingi!
 Saugokitės padirbimų!

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigų

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nuostimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste

Saugi vieta indėlams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operacijos.

Lietuvos Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
 (Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

P. L. Jursdickio N 9 ekstra N 10 ARBATA iš gerų geriausia

Prieinamomis kainomis gaunama **EK. KARIŲ B-VĖJ** ir visose kitose krautuvėse

Ar lyja, ar sninga
KAIP MIESTAS
KAIMAS tevaruoja tik
A. Mogilevskio ir sūnaus Boro Timolo muilą
 Saugokitės padirbimų!
 Pirkdami būtinai įsidėmėkit tikrąjį A. Mogilevskio ir sūnaus Boro Timolo muilą ir netikėkit pamėgdžijimams, nes padarysit didelę klaidą, jei savo veidui naudosite kitą muilą.

1931 m. balandžio 10 d.
 prasidės Raudonojo Kryžiaus

XVIII Loterijos
5-os klasės lošimas,
 kuriame išlošiami
 stambiausieji laimėjimai po
60.000, 20.000,
10.000 litų ir t. t.

Geriausias terpentininis tepalas kromo avalinei

„Gutalin“

Pavasarij yra geriausia vartoti tepalas Gutalin. Kadangi žmonių kojoms prakaituojant ir iš viršaus saulei kaitinant, avalinė trūksta, tai tepalu „Gutalin“ tepant, pasilieka avalinės oda sveika, minkšta ir blizganti.

ROTBART-MOND-EXTRA

Tiktai minimi peileliai „Rotbart-Mond-Extra“ skuta dailiai ir be skausmo.

Reikalaukite visur.

Kareivi, šauly ir šiaipjau jaunuoli!
 Pats skaityk „K A R I“
 ir kitus ragink jį skaityti.
„KARYS“ metams kainuoja 8 lt., 6 mėn.
 — 4 lt., 3 mėn. 2 lt.

Kas važinėja automobiliais ir motociklais
 turi įsigyti knygutę
„Šoferiams reikalingas įstatymas ir taisyklės“. Kaina 1 lt.
 Parduodama „Policijos“ žurn. redakcijoje (Kaunas, Laisvės al. 20) ir visose apskričių viršininkų įstaigose.